

ՐԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

«Դիմադրութեան» Շարժում, Թե՛ Նախկին Ու Ներկայ Համակարգերի Դիմադրողականութիւնների Ստուգման Թեստ

ՀԵՂԻՆԵ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

«Մինչեւ իշխանափոխութիւնը մնացել է այսքան օր», «Երկրում երկիրիշխանութիւն է», «Նիկոլը շուտով կը հեռանայ», «Նա այլեւս իշխանութիւն չունի»... Նմանատիպ «ինքնամխիթարական» յայտարարութիւններ գրեթէ ամէն օր կարելի է լսել ընդդիմութեան շարժան տարբեր լիստերների, մասնաւորապէս՝ ժամկէտներ նշելու եւ չեղարկելու գծով ախոյեան իշխան Սաղաթեւեանի կողմից, մինչդեռ փափաքելի իշխանափոխութիւնն ամէն հերթական յայտարարութեան հետ աւելի է յետաձգում:

Դեռ մէկ տարի առաջ Մայիսի 9-ին՝ Ազատութեան հրապարակում Աժ արտահերթ ընտրութիւնների քարոզարշաւի մեկնարկին, իշխանութեան հեռացման հետ հաշուարկ էր սկսել նաեւ նախկին նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանը:

«2018-ի Ապրիլին մեր ժողովուրդը իշխանութեան ղեկին է նստեցրել մի մարդու, որը չգիտի, թէ ինչ է պետականութիւնը, թէ այդ պետական մեքենան ոնց է աշխատում, ոնց է կառավարում:... Այսօր այս հարթակից մենք հետ հաշուարկ ենք սկսում Շուշին յանձնած իշխանութեանը իշխանութեան մնալու առումով: Իրենց մնացել է 42 օր, վաղը մնալու է 41 օր, միւս օրը 40 օր եւ այդպէս շարունակ: Ուրեմն ամէն օր սոցցանցերում դրէք օրերի այդ հետ հաշուարկը: Սա պէտք է դառնայ ամբողջ հանրապետութեան աճող սպասելիքը:

Վստահ եղէք, որ ամէն ինչ լաւ է լինելու», - խրոխտ յայտարարել էր Քոչարեանը:

Ստացուեց այնպէս, որ քուէարկութեան օրը ժողովուրդը ի թերեւ հանեց նախկին նախագահի սպասելիքները «ամէն ինչ լաւ է լինելու»-ի մասով ու նորից իշխանութեան բերեց նրան, որին բերել էր 2018-ին: Ինչպէս ասում են՝ Քոչարեանը պլանաւորեց, ժողովուրդը տնօրինեց եւ «Հայաստան» դաշինքի առաջին համարը ստիպուած եղաւ վերադառնալ երիտասարդ թոշակառուի իր կարգավիճակին:

Միշտ յաղթող ու «միակ տղամարդու» բարդոյթով տառապող, ժամանակին «Իմ կուսակցութիւնը իմ ժողովուրդն է» ասած Քոչարեանը, սակայն, չէր կարող հաշտուել ժողովրդի կամքի՝ սեփական պարտութեան հետ եւ իր յոյսերը չարդարացրած հետ հաշուարկից մէկ տարի անց պէտք է նորից վերադառնար հրապարակ՝ մէկ անգամ եւս բախտը փորձելու: Սակայն ժամանակն ու բախտն այս անգամ կրկին յօգուտ Քոչարեանի չեն աշխատում, քանի որ իշխանութեան գալը 2018-ից սկսած դադարել է լինել «ուժի գոռով» տրոսող «բախտի բան»: Իր երբեմնի կուսակցութիւնը՝ ժողովուրդը, այնպէս, ինչպէս ինքն էր պատկերացնում, այլեւս գոյութիւն չունի, վերակազմակերպուել եւ սեփական հաշուապահութիւնն է վարում այս կամ այն ուժին իշխանութեան բերելու կամ իշխանութիւնից հեռացնելու մասով: Պարզապէս իշ-

խան Սաղաթեւեանն ու նրա քաղաքական պատրոնները, հաշուի չառնելով այդ կարեոր հանգամանքը, փորձում են սեփական հաշուարկները սղացնել:

Շարժման ամէն օրը ապացուցում է, որ խաղաքարտին է դրուած նախկին երկու նախագահների՝ քաղաքական դաշտում որպէս խաղացող լինել-չլինելու հարցը: Եւ սա լինելութեան վերջին շանն է, այլապէս մինչեւ վերջ գնալու մասին հաւաստիացումներ չէին հնչի: Ու ակնյայտ է, որ ոչ միայն պոպուլիստ Քոչարեանն է փորձում հասնել իշխանափոխութեան, այլեւ պաշտօնը թողնելուց յետոյ միայն պոպուլիզմի դէմ կռիւ տուող մէկ այլ պոպուլիստ՝ Սերժ Սարգսեանը, չնայած վերջինիս այն հաւաստիացումներին, որ պետական բարձր պաշտօնի չի չաւակնելու, քանի որ «աւարտել է իր ծառայութիւնը Հայաստանին եւ հայ ժողովրդին պետական բարձր պաշտօններում»: Սերժ Սարգսեանի այս խոստումը վստահաբար դեժավու է առաջացրել շատերի մօտ եւ յիշեցրել 2014-ին արուած յայտնի հաւաստիացումը, որը յետոյ ճակատագրական դարձաւ վերջինիս համար. «Պաշտօնապէս յայտարարում եմ, որ ես՝ Սերժ Սարգսեանս, այլեւս երբեք չեմ առաջադրուելու ՀՀ նախագահի պաշտօնի համար: Ես չեմ յաւակնի նաեւ վարչապետի պաշտօնին: Վստահ եմ անգամ, որ մէկ մարդը երկու անգամից աւելի իր կեանքում չպէտք է յաւակնի ընդհանրապէս երկրի կառավարման ղեկին

Հայաստանում»:

Այսօր իշխանութեան գործունէութեան եւ լինելիութեան ամէն օրը Սերժ Սարգսեանի խոստմնագանցութեան, տղամարդու խօսքը պահել չկարողանալու հաւաստիքն է, ամէնօրեայ ռեժիմով յիշեցումը: Եւ միամտութիւն է կարծելը, թէ երրորդ նախագահը իր հետ ժամանակին իշխանութիւն կիսածների կողմից չի քարկոծուած 2018-ին տեղի ունեցածի համար, եւ կամ հաշտուել է «ես սխալուեցի»-ի հետ:

Սարգսեանը, որպէս իշխանութիւնը փոխանցած սուբեկտ, աւելի մեծ շահագրգռութիւն ունի յանձնածը վերադարձնելու հարցում, քանի որ 2018-ին թոյլ տուած սխալն ուղղելու քաղաքական պատասխանատուութիւն է կրում, եթէ ոչ իր նախորդի, ապա իր թիմի առաջ: Եւ այժմ այդ սխալն ուղղելու համար պատրաստ է շարքային ցուցարարի կարգավիճակ ստանձնել, Փրանսայի հրապարակում թիւում ժենգլայով հացի հերթ պահել, երեկոյեան դասախոսութիւններ կարգալ լաոների համար՝ քնած, թէ արթուն: Սա երկու սուբեկտների կողմից մղուող մաքուր պայքար է (մաքուր՝ պայքարի իմաստով) իշխանութիւնը վերառգուրպացնելու համար, եւ, նկատենք, անմաքուր վերաբերմունք այդ նպատակով շահարկուող Արցախի հարցի նկատմամբ: Պարզապէս աշխատում է «փորձուած թանի» տրամաբանու-

Շար.ը էջ 6

Ինչ Թոյլ Կտար Իրեն Հայաստանը, Եթէ Դա Իրեն Թոյլ Չտար «Էլիտան»

ՅԱԿՈԲ ԲԱՂԱԵԱՆ

Երեւանում աւարտուեց բռնցքամարտի Եւրոպայի առաջնութիւնը, որն անցկացուեց Մայիսի 21-31-ը: Մարզական այդ մեծ միջոցառմանը Հայաստանի բռնցքամարտիկները եւս նուաճեցին մետալներ, ընդ որում բոլոր երեք կատեգորիաների: Տուեալ պարագայում սակայն, խօսքը հայ բռնցքամարտիկների ելուցների վիճակագրութեան կամ մարզական վերլուծութեան մասին չէ, դա կ'անեն մեր մարզաշխարհի պատասխանատուները, մարզիչները, մարզիկներն իրենք: Տուեալ պարագայում արժէ խօսել աւելի լայն մի հանգամանքի մասին: Բռնցքամարտի Եւրոպայի առաջնութիւնը Հայաստանի համար գործնականում աննախադէպ մարզական միջոցառում է, որ անցկացուած է անկախութիւնից ի վեր: Իհարկէ Երեւանում տեղի է ունեցել նաեւ Շախմատի համաշխարհային օլիմպիադան, սակայն բոլորի համար է հասկանալի, որ շախմատի դիրքը մարզաշխարհում որոշակիօրէն առանձնաշատուկ է եւ այդ իմաստով շախմատային մեծ մրցաշարերի ընկալումը որոշակիօրէն այլ է: Ընդ որում, այդ հանգամանքը ընդգծում եմ առանց համեմատութիւնների եւ դասակարգման: Կամ, եթէ անգամ դիտարկենք նաեւ Շախմատի համաշխարհային օլիմպիադան, որն անցկացուել է Երեւանում հեռաւոր 1996 թուականին, աւելի քան երկու տասնամեակ

Հայաստանում չի եղել մարզական այլ խոշոր միջազգային միջոցառում: Իսկ այստեղ հարցը լոկ մարզական չէ, հաշուի առնելով այն, թէ այսօր ինչ հաճելի նշանակութիւն ունի սպորտը համաշխարհային կեանքում ընդհանրապէս: Ի դէպ, այդ նշանակութեան եւ ազդեցութեան որոշակի հանգամանքներ բաւականին ցցուն դարձան վերջին ամիսներին, ու քրանական պատերազմի ֆոնին, երբ Ռուսաստանի հանդէպ կոշտ պատժամիջոցներին միացան կամ ներգրաւուեցին նաեւ մարզաշխարհի կառույցները: Տուեալ պարագայում չեմ ուզում որեւէ կերպ գնահատել այդ իրողութիւնը, որովհետեւ ի վերջոյ սպորտը նաեւ ամբողջ աշխարհում ներկայանում կամ ներկայացուած է քաղաքականութիւնից վեր տրամաբանութեամբ կամ խորագրով, սակայն նաեւ ակնառու դարձաւ, որ մեծ սպորտը այսօր դարձել է մեծ քաղաքականութեան մի տարր, եւ դուր է գալիս մեզ դա, թէ ոչ, իրողութիւն է, որի հետ պէտք է հաշուի նստել, որի հետ պէտք է աշխատել: Դա կարեւորագոյն հարց է երկրի, պետութեան հեղինակութիւնից, միջազգային վարկից ու ճանաչումից, մինչեւ միջազգային յարաբերութիւնների բազմաթիւ աներեւոյթ սխեմաներ, որոնց մասին առօրեայում խօսելիս կարող է ստացուել պարզապէս «դուռաբացուած խոսքեր» տպաւորութիւն, բայց որոնց գոյութիւնը ակնառու է դառնում միջազգային ճգնաժամային կամ ար-

տառոց այլ վիճակներում:

Բոլորովին պատահական չէ, որ Ատրպէյճանն օրինակ այս տարիներին իր պետական քաղաքականութեան կարեւոր տարր է դարձրել նաեւ այդ ուղղութեամբ աշխատանքը, նաւթագազային տուլարներով փորձելով Ատրպէյճանի հետ կորզել միջազգային խոշոր մրցաշարեր, հասնելով այսպէս կոշտած Եւրոպական առաջին օլիմպիադանի անցկացման, հասնելով Ֆորմուլա 1-ի արշաւի անցկացման, հասնելով Ֆուլթոնի Եւրոպայի լիկայի եզրափակիչ խաղի անցկացման, նաեւ Պաքուն Եւրօ 2020-ի խաղային քաղաքների շարք ներառելուն: Այդ ընթացքում, Հայաստանը ոչ միայն չի կարողացել հիւրընկալել որեւէ նշանակալի մարզական խոշոր միջոցառում, առաւելագոյնը կարողանալով արժանանալ ՈՒԵՖԱ-ի մինչեւ 17 տարեկանների Եւրոպայի առաջնութեան եզրափակիչ փուլի անցկացմանը, այլ գործնականում տխուր պատկեր է եղել մարզական ենթակառուցվածքների առումով:

Հայաստանն առ այսօր չունի միջազգային ստանդարտներին համարժէք ֆուլթոնային ազգային մարզադաշտ: Թւում է, որ Հայաստանն ունի շատ աւելի կենսական ու լուրջ խնդիրներ, եւ ունեցել է դրանք միշտ, հետեւաբար կար դրանցով զբաղուելու, ռեսուրսները դրանց ուղղելու անհրաժեշտութիւն, յատկապէս, որ Հայաստանը

Շար.ը էջ 6

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ
ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԴՆՉԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՍԲԱԳԻՐ
ԳՐԻԳՈՐ ԽՈՏԱՆԵԱՆ
ՎԱՐԻՉ ՏՆՕՐԵՆ
ՎԱՐԷ ԱԶԱՊԱՅԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$100.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$250.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY
Շար.ը էջ 6

ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի Սեչ Տնտեսութեան Կիճակը Լաւատեսական Է. Փաշինեան

Չնայած համաշխարհային տնտեսական լարուած իրադրութեան, Հայաստանի մէջ տնտեսութեան վիճակը լաւատեսական է, Ազգային ժողովին մէջ յայտարարեց վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը:

Իր խօսքերը ան հիմնաւորեց հետեւեալ թիւերով՝ այս տարուայ առաջին չորս ամիսներուն տնտեսական աշխուժութեան ցուցանիշը աճած է 9.4%-ով, առաջին հինգ ամիսներուն 141 միլիառ դրամ աւելի շատ հարկ ու տուրք հաւաքուած է, քան նախորդ տարուայ նոյն ժամանակահատուածին, նոր մրցանիշ սահմանած է արձանագրուած աշխատատեղիներու քանակը:

«Ապրիլին մենք ունենք Հայաստանի Հանրապետութիւնում գրանցուած աշխատատեղիների բացարձակ մրցանիշ: Այստեղ հաշուառու է ենք այն աշխատատեղիները, որոնց դիմաց վճարուած է աշխատավարձ, եւ հաշուարկուած, վճարուած է եկամտային հարկ: Ըստ այդմ՝ Ապրիլի աշխատատեղիների թիւը 664 հազար 736 է, որը 2018 թուականի նկատմամբ աւելի է 123 հազար 308-ով», յայտնեց ան:

«Իմ յանձնարարականը եւ տրամադրուածութիւնն այսպիսին է՝ մենք պէտք է կեդրոնանանք մեր պիւտձէի կատարման վրայ, յատկապէս ընդհանուր ծախսերի կատարման վրայ, որպէսզի կարողանանք մեր 7 տոկոսանոց տնտեսական աճի ցուցանիշն ապահովել», շեշտեց Նիկոլ Փաշինեանը:

Անդրադառնալով 2021 թուա-

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան

կանին Արցախի մէջ իրականացուած ծրագրերուն՝ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ըսաւ. «2020թ. Նոյեմբերից յետոյ Արցախում իրականացրել ենք 136 միլիառ դրամի ծրագիր, 120 միլիառ դրամ է յատկացուել 2021-ի ընթացքում»:

Անոր խօսքով՝ վճարուած են Արցախի բնակչութեան ելեկտրականութեան, ջուրի եւ կազի ծախսերը. «2021 թուականին Արցախի ամբողջ բնակչութեան կոմունալ ծախսերը վճարուել է ՀՀ կառավարութեան կողմից: Արցախի պետական հատուածի ամբողջ աշխատավարձը վճարուել է ՀՀ կառավարութեան միջոցներով՝ Արցախի պատգամաւորներից մինչեւ ուսուցիչների աշխատավարձը, այսինքն՝ ՀՀ ժողովրդի հարկերի միջոցով»:

Պետական Պարտքը 2020-ին Համեմատ Աճած Է 6.4 Տոկոսով. Լախարար

Հայաստանի պետական պարտքը 2021 թուականին տարեվերջի դրութեամբ կազմած է 4 թրիլիոն 430 միլիառ դրամ, այն դրական արտադրութեամբ 2020 թուականի նկատմամբ աճած է 6.4 տոկոսով: Այս մասին յայտնեց ՀՀ Էլեմնոտքի նախարար Տիգրան Խաչատրեանը Ազգային ժողովի յանձնաժողովներու համատեղ նիստին «Հայաստանի Հանրապետութեան 2021թ. պետական պիւտձէի կատարման մասին» տարեկան հաշուետուութեան ներկայացման:

«Պետական պարտքը 2021 թուականին տարեվերջի դրութեամբ կազմել է 4 թրիլիոն 430 միլիառ դրամ, ինչը համարժէք է 9 միլիար 226 միլիոն տոլարի: Դրա գերակշիռ մասը կառավարութեան պարտքն է, իսկ 220 միլիառ դրամը՝ Կեդրոնական դրամատան: Կառավարութեան պարտքը տարեվերջին կազմել է 4 թրիլիոն 210 միլիառ դրամ, որի կազմում արտաքին պարտքը՝ 2 թրիլիոն 972 միլիառ, իսկ ներքին պարտքը՝ 1 թրիլիոն 237 միլիառ դրամ», ըսաւ Խաչատրեանը:

Ապա՝ նախարարը շարունակեց. «Մեր դրամական արտադրութեամբ պետական պարտքը 2020 թուականի նկատմամբ աճել է 6.4 տոկոսով, այդ թւում կառավարութեան պարտքը՝ 7.3 տոկոսով: Իսկ տոլարային արտադրութեամբ՝ պետական պարտքը աճել է 15.8 տոկոսով, կառավարութեան պարտքը՝ 16.8 տոկոսով»:

Այս երեւոյթը պայմանաւորուած է 2021-ի Յունուար 1-ի եւ Դեկտեմբեր 31-ի դրութեամբ տոլար-

Ելեւմուտքի նախարար Տիգրան Խաչատրեան

ըի նկատմամբ դրամի փոխարժէքի տարբերութեամբ: Նախարարը պարզաբանեց, որ տարեկիցքին փոխարժէքը մօտ 522 դրամ եղած է, իսկ տարեվերջին՝ 480, անով պայմանաւորուած է, որ տոլարային արտադրութեամբ պարտքին աճը աւել բարձր է, քան դրամային արտադրութեամբ պարտքին աճը: Պարտքի կառուցուածքին մէջ 70 տոկոսը գերազանցող չափով տոլարային կամ արտարժուութային պարտքերն են:

Պարտքը աճած է յատկապէս 2020-ի ընթացքին: «Սակայն 2021-ին 4 տոկոսային կէտով ընդհանուր առմամբ պետական պարտքը նուազել է, այդ նուազման մեծ մասը՝ 3.2 տոկոսային կէտը վերաբերում է կառավարութեան պարտքի նուազմանը», ըսաւ ան:

Արտաքին Նիստ Հրաւիրելու Ընդդիմութեան Նախաձեռնութիւնը Կեղծ Գործընթաց Է» Աժ Նախագահ

Ազգային ժողովի նախագահ Արցախի հարցով արտահերթ նիստ հրաւիրելու ընդդիմութեան նախաձեռնութիւնը կեղծ գործընթաց կ'որակէ: Ալէն Սիմոնեանը վստահ է, որ իշխանութեան հրաժարականը պահանջող ընդդիմադիր գործընկերները խորհրդարանի միջոցով կը փորձեն ծանր դրութենէն դուրս գալու ելքեր գտնել: Ընդդիմութիւնը, ըստ իշխող ուժի ներկայացուցիչին, այս պահին փակուղային իրավիճակի մէջ է:

«Յայտարարութեան մէջ ամէն ինչ ասուած է, այդ նախաձեռնութիւնը եւս մէկ հերթական փորձ է իրավիճակից ինչ-որ ելք գտնելու: Էն, որ իշխան Սաղաթէլեանը ամէն անգամ բեմից ասում է՝ «ես ժամանակ չեմ ասում», յետոյ ասում է՝ «72 ժամ, 72 ժամը հո յանկարծակի չեմ ասում, օրեր մնացին, ժամեր մնացին, մի քիչ էլ դիմացէք», իրանք չեն հասկանում, որ հէնց այդ բաներով իրենց մատնում են, որ տուպիկի առաջ են կանգնած», նշեց Սիմոնեանը:

Ընդդիմադիր երկու խմբակցութիւնները Յունիս 3-ին Ազգային ժողովի արտահերթ նիստ հրաւիրած են Արցախի ու սահմանազատման գործընթացին վերաբերեալ յայտարարութիւն ընդունելու համար: Իշխանութիւնը արդէն յայտարարած է, որ պիտի չմասնակցի նիստին:

Ալէն Սիմոնեանը այդ նաեւ այլ հանգամանքով կը պայմանաւորէ. «Արցախի խնդիրների հետ կապուած, Արցախի բնակչութիւնների հետ կապուած բոլոր գործընթացները մաքսիմալ թափանցիկ են արւում, ինչի՞նչ եմ ասում մաքսիմալ, որովհետեւ կան ինչ-որ բաներ, բնական է, չես կարող ինչ-որ պահից սկսած ասել, որպէսզի բնակչային հոլովոյթը չխաթարուի, բայց ընդհանուր առմամբ մեր

Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան

ժողովրդին ամէն ինչ ասում է: Եւ վարչապետը բազմիցս ասել է, որ որեւիցէ գործընթաց, որը չի ներառի Արցախի կարծիքը, որը չի ներառի Հայաստանի Հանրապետութեան քաղաքացիների կարծիքը, չի լինելու եւ չկայ: Եկէք ընդդիմութեան ասելիքը, այդ խօսքը մէկընդմիջ ճշդէնք, որ դա ընդամենը իրենք իրենց համար ստեղծած իրավիճակից դուրս գալու պատրուակ է»:

Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեանը տրամադրուած է դիմել Աժ Խորհուրդին՝ ընդդիմադիր պատգամաւորները մասնաթէյն գրկելու հարցով:

«Ես տրամադրուած եմ այդ հարցով դիմել Աժ Խորհուրդին: Ընդհանուր առմամբ որոշում չկայ, ես խօսում եմ իմ տրամադրուածութեան մասին: Ես կարծում եմ, որ չի կարելի երբ ուզենալ գալ նիստի, երբ ուզենալ չգալ, առաւել եւս, որ նշուած պատգամաւորները վաղուց անցել են թոյլատրելի սահմանը», լրագրողներու հետ ճեպագրուցին ըսաւ Սիմոնեանը:

«Սասնայ Ծռերու» 7 Անդամներ Տեղափոխուած Են Կալանավայր

2016 թուականին Ոստիկանութեան Պարեկային Ծառայութեան (ՊՊԾ) գունդի տարածքը գրաւած «Սասնայ Ծռեր» խումբի 7 անդամներ Մայիս 28-ի առաւօտեան բերման ենթարկուելով տեղափոխուած են կալանավայր:

Նախորդ տարուայ Փետրուարին դատարանի կայացուցած վճիռով, խումբի անդամները դատապարտուած էին 6-8 տարուայ ազատազրկման: Այս հիմքով է որ, դատապարտեալները տեղափոխման քրէակատարողական հիմնարկներ՝ պատժի չկրած մասերը կրելու նպատակով:

Կալանավայր տարուած են Պաւել Մանուկեանը, Վարուժան Աւետիսեանը, Գագիկ Եղիազարեանը, Արեգ Կիւրեղեանը, Մխիթար Աւետիսեանը, Սեդրակ Նազարեանն ու Էդուարդ Գրիգորեանը:

Խումբի անդամներու մեծ մասը 2018 թուականի յեղափոխութենէն յետոյ կալանքէն ազատ արձակուած էին, սակայն կը շարունակէին մնալ որպէս մեղադրեալներ:

«Քաղաքացիական Պայմանագիրը» 2ի Մասնակցի Աժ Արտաքին Նիստին

Խորհրդարանական մեծամասնութիւն կազմող «Քաղաքացիական Պայմանագիր» խմբակցութիւնը պիտի չմասնակցի Արցախի հարցը ներքաղաքական նպատակներով օգտագործելուն նպատակաւորուած՝ Աժ արտահերթ նիստին: Այս մասին յայտարարեց խմբակցութեան քարտուղար Արթուր Յովհաննիսեանը:

«Օժտուած լինելով ժողովրդի ամուր մանդատով, շարունակելու ենք պաշտպանել Արցախի եւ Արցախահայութեան իրաւունքներն ու շահերը բոլոր հնարաւոր հարթակներում եւ ջանքեր գործադրել իրաւունքներն օրակարգը առաջ մղելու համար», ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

Ազգային ժողովի ընդդիմադիր «Հայաստան» եւ «Պատիւ Ունեմ» խմբակցութիւնները հանդէս եկած էին Աժ արտահերթ նիստ հրաւիրելու նախաձեռնութեամբ՝ հայ-ատրպէյճանական եւ հայ-թրքական յարաբերութիւններու օրակարգով:

ԼՈՒՐԵՐ

Հայ-Ազերի Բանակցութիւններն Կախուած Է Տարածաշրջանին Մէջ Յարատեւ Խաղաղութիւնը. Զուրապիշվիլի

Վրաստանի եւ Հայաստանի նախագահներ՝ Սալուծէ Զուրապիշվիլի եւ Վահագն Խաչատուրեան թիֆլիսի մէջ կայացած մամուլի ասուլիս ընթացքին

Վրաստանի նախագահ Սալուծէ Զուրապիշվիլին յոյս յայտնած է, որ Երեւանի ու Պաքուի միջեւ խաղաղութեան բանակցութիւնները չափողութեամբ կը շարունակուին: Այս մասին ան ըսած է նախօրէին թիֆլիսի մէջ Հայաստանի նախագահ Վահագն Խաչատուրեանի հետ համատեղ ասուլիսի ընթացքին:

«Մեր տարածաշրջանի ապագան սերտօրէն կապուած է խաղաղութեան միջավայրի հետ: Յոյսով ենք, որ Հայաստանի ու Ատրպէյճանի միջեւ բանակցութիւնները չափողութեամբ կը շարունակուին: Կողմնակցութեամբ ենք գործընթացին մէջ: Գիտենք, որ այդ բանակցութիւններու արդիւնքէն կախուած է տարածաշրջանին մէջ յարատեւ խաղաղութեան հաստատումը, իսկ խաղաղութեան հաստատումէն կախուած է տնտեսական զարգացումը», յայտնած է Վրաստանի նախագահը:

Զուրապիշվիլին նաեւ նշած է, որ Վրաստանի մէջ հայերու եւ ատրպէյճանցիներու խաղաղ համակցութիւնը դրական օրինակ է ամբողջ Կովկասի համար:

Վահագն Խաչատուրեան ըսած է, որ Հայաստանը մեծ նշանակութիւն կու տայ հարեւան Վրաստանի հետ յարաբերութիւններու զարգացման:

«Այսօր ես եւ տիկին նախագահ Զուրապիշվիլին ունեցել ենք բաւական յազեցած քննարկումներ, որոնք ներառում են երկկողմ համագործակցութեան ամենատարբեր ոլորտներ՝ փոխադրութիւն, կապ, հաղորդակցութիւն, տեղեկատուական արհեստագիտութիւններ, մար-

դասիրական հարցեր եւ այլն: Մասնաւորապէս քննարկել ենք ենթակառուցուածքային ծրագրերի վերաբերեալ հարցերը, որոնք միտումնաւոր են ապահովելու ճանապարհային եւ հաղորդակցութեան միջազգային նախագծերում անհրաժեշտ ներդրուածութիւնը, ինչպիսին են՝ Պարսից ծով-Սեւ ծով միջազգային փոխադրութեան միջանցքները: Վերահաստատել ենք մեր յանձնառութիւնը՝ պահպանելու առկայ բազմաբովանդակ յարաբերութիւնների բարձր մակարդակը եւ առաւել հարստացնելու համագործակցութեան օրակարգը», ըսած է Խաչատուրեանը:

«Զրուցել ենք բարձր արհեստագիտութիւնների ոլորտում համագործակցութիւնը խորացնելու մասին, ինչը շատ կարեւոր է մեր երկրների համար եւ թոյլ կը տայ տարածաշրջանում հասնել յաջողութիւնների: Նաեւ անհրաժեշտ է, որ իւրաքանչիւրն իր սեփական փորձառութիւնը կիսի հարեւան երկրի հետ: Կարծում եմ՝ մեր ընտրած տարբեր ուղիները մեզ հնարաւորութիւն կը տան խորացնել մեր յարաբերութիւնները», յայտնած է Վահագն Խաչատուրեանը:

«Տիկին Զուրապիշվիլիին հետ հանդիպման ընթացքում երկկողմ օրակարգից գատ անդրադարձել ենք նաեւ անվտանգային, քաղաքական եւ տարածաշրջանային նշանակութեան հարցերի: Յանկանում եմ ընդգծել, որ նման հարցերում առկայ փոխըմբռնումը պայմանաւորուած է հայ-վրացական անխախտ բարեկամութեան գիտակցմամբ», ըսած է ՀՀ նախագահը:

Սէյրան Օհանեան Յայտարարած Է, Որ Վահագնի Թաղամասին Մէջ Որեւէ Գոյքի Չի Տիրապետեր

ՀՀ պաշտպանութեան նախկին նախարար, Ազգային ժողովի «Հայաստան» խմբակցութեան ղեկավար Սէյրան Օհանեանը յայտարարած է, որ չի տիրապետեր եւ չէ տիրապետած Վահագնի թաղամասին մէջ գտնուող առանձնատան, ինչպէս նաեւ հասարակական նշանակութեան այլ կառուցանքներու:

Սէյրան Օհանեանը նման յայտարարութիւն տարածած է՝ անդրադառնալով ՀՀ Դատախազութեան տարածած հաղորդագրութեան, որուն մէջ կը նշուէր, որ ՀՀ Գլխաւոր Դատախազութեան ապօրինի ծագում ունեցող գոյքի բռնագանձման գործերով վարչութիւնը պահանջ ներկայացուցած է դատարանին Սէյրան Օհանեանին եւ անոր հետ փոխկապակցուած թիւով 3 անձերէ յօգուտ Հայաստանի Հանրապետութեան գոյք բռնագանձելու համար:

Երեւանը Կը Հակադարձէ Ալիեւին. «Չտորպեդահարել Քննարկումները»

Երեւան պաշտօնապէս հակադարձելով Ալիեւին, կոչ կ'ընէ չտորպեդահարել առկայ ձեւաչափերով ընթացող քննարկումները:

Ատրպէյճանի նախագահը յայտարարած էր, թէ Հայաստան համաձայնած է յարաբերութիւններու կարգաւորման Ատրպէյճանի օրակարգին, որտեղ Ղարաբաղի կարգավիճակի մասին ոչ մէկ խօսք կայ:

Հայաստանի Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը Մայիս 28-ին վերահաստատեց Հայկական կողմի դիրքորոշումը, որ «Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ յարաբերութիւններու կարգաւորման շուրջ բանակցութիւնները պիտի տեղի ունենան երկու կողմերու առաջարկներու հիման վրայ, որոնք պէտք է հասցէագրեն խնդիրներու ողջ օրակարգը, այդ շարքին՝ Լեռնային Ղարաբաղի հիմնախնդրի վերջնական կ'արգաւորումը»:

Նոյն օրը, արտաքին գործոց նախարար Արարատ Միրզոյեան պատասխանեց Ատրպէյճանի նախագահի պնդումներուն, թէ Լեռնային Ղարաբաղ, նման հիմնախնդիր եւ ԵԱՀԿ Մինսկի խումբ չկայ:

«Մենք կարող ենք ի ցոյց դնել Ատրպէյճանի նախագահի կողմից

ստորագրուած եւ ուժի մէջ գտնուող փաստաթուղթ, որտեղ ասուած է, որ կայ Լեռնային Ղարաբաղ, եւ դա 2020 թուականի Նոյեմբերի 9-ի եռակողմ յայտարարութիւնն է: Այդ փաստաթուղթը ստորագրելով Ատրպէյճանի նախագահը ընդունել է Լեռնային Ղարաբաղի գոյութիւնը, ու սա անշրջելի փաստ է: Մենք կարող ենք ի ցոյց դնել ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահ երկրների կողմից արուած պաշտօնական յայտարարութիւններ, որտեղ նրանք վերահաստատում են իրենց յանձնառութիւնը որպէս համանախագահողներ», - «Արմենփրես»-ին ըսած է նախարարը:

Արձագանքելով Ալիեւի յայտարարութեան, թէ Պրիւքսէլի մէջ վերջերս կայացած եռակողմ հանդիպման ժամանակ համաձայնութիւն ձեռք ձգուած է «Զանգեզուրի միջանցքի» շուրջ, Միրզոյեան ըսած է. - «Հայաստանի տարածքում որեւէ միջանցքի գոյութիւնը բացառուած է: Սա նոյնիսկ քննարկման ենթակայ չէ: Մեր քննարկումները բացառապէս ճանապարհներ, տրանսպորտային եւ տնտեսական կոմունիկացիաների բացման, ապաշրջափակման մասին են»:

Շարլ Միշէլի Ձեւակերպումը Զարտայայտեր Արցախի Պահանջներն Ու Չգտումները. Ստեփանակերտ

Արցախի իշխանութիւններուն եւ ժողովուրդին համար խիստ անընդունելի է Եւրոպական Խորհուրդի նախագահի յայտարարութեան մէջ տեղ գտած «Ղարաբաղի էթնիկ հայ բնակչութեան իրաւունքներն ու անվտանգութիւնը» ապահովելու մասին ձեւակերպումը:

Այդ մասին Արցախի մէջ Անվտանգութեան Խորհուրդի նիստին յայտարարած է նախագահ Արայիկ Յարութիւնեանը, մասնաւորապէս, նշելով. «Այն չի արտայայտում անցած 30 տարիների ընթացքում միջազգային հանրութեան համար յստակ ձեւակերպուած արցախահայութեան պահանջներն ու ձգտումները, որոնց հիմքում դրուած է ժողովուրդների ինքնորոշման իրաւունքը»:

Անվտանգութեան Խորհուրդի նիստին նախորդած էր Արցախի Ազգային ժողովի խմբակցութիւն-

ներուն յայտարարութիւնը, ուր քննադատած էին Միշէլի յայտարարութիւնն ու դիմել Արցախի նախագահին, որպէսզի հրատապ կարգով Անվտանգութեան Խորհուրդի նիստ հրաւիրէ՝ օրակարգին մէջ ներառելով «պրիւքսէլեան հանդիպումէն յետոյ ստեղծուած կացութիւնը եւ ընելիքները»:

Անվտանգութեան Խորհուրդի նիստին ընթացքին, Արցախի նախագահը, ըստ պաշտօնական հաղորդագրութեան, փոխանցած է վարչապետ Փաշինեանի հաւաստիացումը, թէ «ոեւէ մէկը չի պատրաստուած Հայաստանի ու Արցախի ժողովրդի թիկունքում ինչ-որ փաստաթուղթ ստորագրել, յստակ առաջարկի դէպքում այն կը քննարկուի Արցախի իշխանութիւնների հետ, իսկ հանրութիւնն էլ այդ մասին կը տեղեկացուի»:

Փոխվարչապետ Միք Գրիգորեանը Կառուցողական Որակած Է Սահմանազատման Յանձնաժողովներու Առաջին Հանդիպումը

Հայաստանի փոխվարչապետ Միք Գրիգորեանը կառուցողական որակած է Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի միջեւ սահմանազատման եւ սահմանային անվտանգութեան հարցերու յանձնաժողովներու առաջին հանդիպումը: Միք Գրիգորեանը, որ կը ղեկավարէ նաեւ Հայաստանի յանձնաժողովը, ըսած է, որ առաջին հանդիպման ընթացքին քննարկած են բացառապէս հետագայ համատեղ աշխատանքին հետ կապուած կազմակերպչական հարցերը:

»Մայիսի 24-ին մենք հանդիպեցինք սահմանին: Հանդիպումը համարում եմ կառուցողական:

Յանձնաժողովների յաջորդ հանդիպման ժամկետների շուրջ պայմանաւորութիւնները ղեկուս չկայ, սակայն կայ հաստատում, որ հանդիպումը կայանալու է Մոսկուայում», ըսած է Գրիգորեանը:

ՀՀ փոխվարչապետը նաեւ հաստատած է, որ յաջորդ շաբաթ Մոսկուայի մէջ պիտի կայանայ Հայաստանի, Ռուսիոյ եւ Ատրպէյճանի փոխվարչապետներու համատեղ համանախագահութեամբ ճանապարհային եւ տնտեսական հաղորդակցութիւններու ապաշրջափակման եռակողմ աշխատանքային խումբի հանդիպումը:

Գործընթացները Արդեն Ոչ Թե Իշխանութեան, Այլ Հանրութեան Դէմ Են. Վարչապետը՝ Ընդդիմութեան Մասին

Ընդդիմութեան կողմէ իրականացուող բողոքի գործողութիւններուն քաղաքական նշանակութիւնը այլեւս սպառած է, եւ տեղի ունեցող գործընթացներու հիմնական իմաստը հանրութեան համար առաւելագոյն անյարմարութիւններ ստեղծելն է:

Ազգային ժողովին մէջ կառավարութեան անդամներու հետ հարց ու պատասխանի ժամանակ նման կարծիք յայտնեց ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը՝ պատասխանելով «Քաղաքացիական Պայմանագիրը իմբրակցութեան պատգամաւոր Արուսեակ Զուլհալեանի հարցին, որ կը վերաբերէր «Դիմադրութեան» շարժման բողոքի գործողութիւններուն: Պատգամաւորը նշեց, որ խորհրդարանական ընդդիմութիւնը մէկ ամիս շարունակ բողոքի գործողութիւններ է իրականացնում եւ, չստանալով ժողովրդի աջակցութիւնը, դիմում է զանազան սադրանքներին: Զուլհալեանի հարցին, թէ վարչապետը ինչպէ՞ս կը տեսնէ ստեղծուած իրավիճակի հանգուցալուծումը, Փաշինեանը պատասխանեց, որ, իր գնահատականով, ստեղծուած իրավիճակը քաղաքական չէ, այլ՝ լուկիսթիք, որովհետեւ խօսքը իրականութեան մէջ քաղաքին մէջ խցանումներու եւ երթեւեկութեան խնդիրներու մասին է:

Պէտք է անկեղծ ասեմ, որ տեղի ունեցողն իր քաղաքական նշանակութեամբ մի փոքր գիշում է Ծիծեռնակաբերդի խնուրու փլուզմանը: Բայց ուզում եմ ասել, որ

այդ գործընթացը սկսուել է քաղաքական շեշտադրումներով, եւ Հայաստանի ընդդիմութիւնը աւելի քան մէկ ամիս հնարաւորութիւն է ունեցել բոլոր հնարաւոր քաղաքական միջոցներով, գործողութիւններով իր ասելիքը հանրութեանը ասել: Սրա նպատակը ի՞նչ է: Սովորաբար, նման գործողութիւնների նպատակը լինում է հետեւեալը. հանրութեանը ներգրաւել գործընթացի մէջ եւ ձեւակերպել յատակ քաղաքական պահանջ, բայց քանի որ հիմա ակնյայտ է, որ դա տեղի չի ունեցել, հիմա այդ գործընթացները արդէն ոչ թէ իշխանութեան, այլ այլեւս հանրութեան դէմ է: Նրանք ունեն հետեւեալ տրամաբանութիւնը, որ եթէ դուք մեզ չմիացաք, ուրեմն աւելի շատ մնացէք խցանումների մէջ, ուրեմն աւելի շատ ձեզ համար կը ստեղծենք անյարմարութիւններ, ըսաւ Փաշինեանը:

Ըստ վարչապետին՝ ընդդիմութիւնը հետեւողականօրէն կ'իրականացնէ իր յառաջ քաշած քաղաքական կարգախօսը՝ քիչ մը այլ տրամաբանութեամբ:

Եթէ չիշում էք, այդ քաղաքական ուժը կարգախօս էր հրապարակել, որ իշխանութեանը մինչեւ քոքը մաշեցնելու է, հիմա մենք տեսնում ենք, որ չկարողանալով դա իրականացնել, ինքն իր նկատմամբ է իրականացնում այդ կարգախօսը եւ կարծում եմ, որ պէտք է նրանց առանձնապէս չխանգարել, մինչեւ որ մաշեն, եզրափակեց Փաշինեանը:

Հանրապետութեան Օրուան Առթիւ Հայաստանի Ղեկավարութիւնը Այցելեց Սարդարապատի Յուշահամալիր

Մայիս 28-ին, վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան նախագահ Վահագն Նաչատուրեանի, Ազգային ժողովի նախագահ Ալեն Սիմոնեանի, ՀՀ բարձրագոյն ղեկավարութեան եւ Հայաստանի մէջ հաւատարմագրուած դիւանագիտական ներկայացուցչութիւններու ղեկավարներուն հետ Հանրապետութեան տօնի առթիւ այցելեց Սարդարապատի Հերոսամարտի յուշահամալիր:

Վարչապետ Փաշինեան ծաղկեպսակ զետեղեց Սարդարապատի ճակատամարտի հերոսներու յիշատակը յաւերժացնող յուշակոթողին եւ յարգանքի տուրք մատուցեց անոնց յիշատակին:

Հայոց Ազգազրուցեան Թանգարանէն ներս Վարչապետը ներկայ գտնուած է նաեւ պետական պարգեւներու յանձնման արարողութեան:

Ի՞նչ Գործ Ունի Բողոքի Շարժումներուն Անչափահասը. Փոխստիկանապետ

ՀՀ փոխստիկանապետ Վարդան Մովսիսեանը, Ազգային ժողովին մէջ լրագրողներու հետ ճեպագրոյցին, անդրադառնալով ոստիկանութեան ներկայացուցիչներուն տրուած պարզեւամարտներուն, նշեց, որ այդ օրէնքին համապատասխան գործողութիւն է:

«Պարզեւամարտի հետ միասին ոստիկանի միջին աշխատավարձը կազմում է 215 հազար դրամ: Դա աշխատանքային գործընթաց է, տարուայ մէջ կարող են լինել պարզեւատրուումներ: Ոստիկանները պարզեւատրուել են Մայիսին, մօտ 2,5 միլիառ դրամի չափով, պարզեւատրուել են ՀՀ ոստիկանութեան բոլոր աշխատակիցները», յայտնեց ան:

Անդրադառնալով այն խօսակցութիւններուն, որ մարզերէն այս օրերուն ոստիկաններ կը բերուին մայրաքաղաք, փոխստիկանապետը ըսաւ, որ այդ կը կատարուի հասարակական կարգը պահելու համար, քանի որ Երեւանի մէջ ցոյցեր կ'ընթանան:

Դիտարկմանը, թէ ոստիկանները անհամաչափ ուժ կը կիրառեն, նոյնիսկ անչափահասներու նկատմամբ, Մովսիսեան նշեց, որ այդ իրենք (ընդդիմադիրները) կ'ըսեն, թէ բիրտ ուժ է. «Ոստիկանները մարդկանցը բերման են ենթարկում: Իսկ անչափահասների մասով մի հարց տամ. ի՞նչ գործ ունի այնտեղ անչափահասը: Անչափահասին, ում տեղափոխել էին հիւանդանոց, ոչ մի լուրջ բան չի եղել, ես անձամբ եմ հետաքրքրուել, հիւանդանոցում առաջին օգնութիւն է ցուցաբերուել: 6 ոստիկան է տեղափոխուել հիւանդանոց եւ 5 քաղաքացի: Ոստիկաններից մէկի մօտ կայ կողերի կոտորածք»:

Յիշեցնենք, որ Երկուշաբթի կառավարութեան 3-րդ մասնաշէնքը գրոհելու փորձի արդիւնքով

ՀՀ փոխստիկանապետ Վարդան Մովսիսեան

ձեռքաւարուած է Սիւնիքի նախկին մարզպետ Սուրիկ Նաչատուրեանի որդին՝ Տիգրան Նաչատուրեանը:

Ոստիկանութեան պաշտօնական տուեալներուն համաձայն՝ կառավարութեան 3-րդ մասնաշէնքի տարածքէն բերման ենթարկուած էր 111 քաղաքացի՝ խուլիկանութեան կասկածանքով: Քննչական կոմիտէն հաղորդագրութիւն տարածեց՝ յայտնելով, որ կառավարութեան 3-րդ մասնաշէնքին մօտ տեղի ունեցած գործողութիւններուն վերաբերեալ քրէական գործ յարուցուած է՝ զանգուածային անկարգութիւններու յատկանիշներով, որու շրջանակներուն մէջ ձեռքաւարուած է 8 անձ՝ զանգուածային անկարգութիւններու մասնակցելու կասկածանքով: Ձեռքաւարուածներուն շարքին է նաեւ ՀՀ երրորդ նախագահ Սերժ Սարգսեանի եղբօր՝ Ալեքսանտր Սարգսեանի որդին՝ Հայկ Սարգսեանը: Անոր մեղադրանք առաջադրուած է ՀՀ Քրէական Օրէնսգիրքի 258-րդ յօդուածի առաջին մասով (խուլիկանութիւն):

ՀՀ Զինուժը «Սմերչ» Համակարգերու Եւ 120մմ Ականանետերու Ներգրաւմամբ Վարժանքներ Կատարած Է

ՀՀ Զինուժը Ուժերը «Բաղրամեան» զօրավարժարանին մէջ «Սմերչ» համակարգային կրակի համակարգերու եւ 120մմ 2ս12 «Կապուտան» ականանետերու ներգրաւմամբ վարժանքներ կատարած են:

Գնդապետ Ռուբէն Գասպարեանը նշեց, որ վարժանքներուն հիմնական նպատակն է ստուգել հրետանային ստորաբաժանումներու մարտական պատրաստութեան թեւեւ մակարդակը, բարձրացնել մարտունակութիւնը, բարոյամարտական յատկանիշները, ամրապնդել ֆիզիքական դիմացկունու-

թիւնը, ինչպէս նաեւ բարձրացնել հրամանատարներու կողմէ ստորաբաժանումներու կառավարման հմտութիւնները, կատարելագործել ստորաբաժանումներու գործողութիւններու ներդաշնակումը:

«Ըստ վարժանքի սենարի՝ ներգրաւուած ստորաբաժանումները խաղարկել են յարձակողական եւ պաշտպանողական գործողութիւններ, ինչպէս նաեւ, հաշուի առնելով 44-օրեայ ռազմական գործողութիւնների փորձը, վարժանքներ են անցկացուած շրջափակման թեմայով», ըսաւ Գասպարեանը:

Հայաստանը Տիեզերք Արձակեց

Շարունակուած էջ 1-էն

«Արբանեակի կողմից արուած լուսանկարները Հայաստանում կ'օգտագործուեն սահմանների հսկողութեան, արտակարգ իրավիճակների կանխարգելման եւ կառավարման, շրջակայ միջավայրի պահպանութեան, ներառեալ կլիմայական փոփոխութիւնների վերահսկողութեան, քաղաքաշինութեան, ճանապարհաշինութեան, երկրագիտութեան եւ այլ ոլորտներում, նկատեց ան:

Երկիր մոլորակի ուղեծիր Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին տիեզերական արբանեակի դուրս բերումը կարեւոր ենթակառուցուածք է երկրին մէջ ոլորտի զարգացման համար: Այս մասին նշեց ՀՀ բարձր արհեստագիտութեան արդիւնաբերութեան նախարարի տեղակալ Դաւիթ Սահակեանը:

«Այս գործընթացը երկար ժամանակ է սկսուել, սակայն առաւել աշխոյժ եղել է 2022 թուականի ընթացքում: Այն կարեւոր ենթակառուցուածք է երկրում տիեզերական էքոհամակարգի ձեւաւորման համար: Խորհրդային տարիներին Հայաստանի գիտնականները մեծ ձեռքբերումներ են գրանցել այս ոլորտում, այժմ, հաշուի առնելով ունեցած նախկին փորձը, ձգտում ենք վերականգնել նախկին յաջողութիւնները: էքոհամակար-

զը բազմաշերտ է, այն ենթադրում է տիեզերական սարքաւորումների արտադրութիւն, ծրագրային միջոցների մշակումը եւ այլն: Հայաստանն ունի այդ ունակութիւնը, ըսաւ փոխնախարարը՝ աւելցնելով, որ խնդիր դրուած է նպաստել ոլորտին մէջ ձեռնարկութիւններին ու աշխուժացման ու զարգացման:

Ոլորտի զարգացման աշխատանքներուն մէջ կարեւոր բաղադրիչ է արբանեակի կառավարման կեդրոն եւ ընդունիչ կայանի ստեղծումը: Նախարարին տեղակալը նշեց, որ շարք մը ուղղութիւններով բազմաթիւ միջոցառումներ նախատեսուած են Հայաստանի մէջ ոլորտի աշխուժացման ու զարգացման համար: Արդէն կան ոլորտի ձեռնարկութիւններ, որոնք արդիւնքներ արձանագրած են ֆինանսական շօշափելի միջոցներ ներգրաւելու առումով: Անոնք յաջողութիւններ ունին ոչ միայն Հայաստանի շուկային մէջ, այլեւ՝ դուրսը:

Երկիր մոլորակի ուղեծիր Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին տիեզերական արբանեակի դուրս բերման գործընթացին վերաբերեալ, նախարարին տեղակալը մանրամասնութիւններ չներկայացուց՝ հաշուի առնելով գաղտնիութիւնը: Միայն նշեց, որ արբանեակը մոլորակի ուղեծիրին մէջ պիտի մնայ առնուազն 4 տարի:

Հայաստանի Առաջին Արբանեակը

Շարունակուած էջ 1-էն

շատ անհրաժեշտ էր: Արբանեակներու օգտագործումը ինչպէս պատերազմի ժամանակ, այնպէս ալ անկէ յետոյ մեզ հսկայական առաւելութիւն կու տայ... Պատերազմի ընթացքին հակառակորդի տեղաշարժին առցանց հետեւելը եւ կանխումը, իհարկէ, մեզ լրացուցիչ առաւելութիւն տուած էր»:

Այս բնագաւառէն ներս մասնագէտ չըլլալով հանդերձ, գաղտնիք չէ որ, պատերազմական գործողութիւններու ընթացքին անօդային թռչող սարքերու կառավարումը եւ թիրախներու ճշգրտումը կը կատարուի արբանեակներու միջոցաւ:

Թէ ինչո՞ւ Ատրպէյճանէն միայն 8 տարի ետք Հայաստանի իր առաջին արբանեակը ուղարկեց տիեզերք, այս հարցը պետք է առաջին հերթին ուղղել այս օրերուն Երեւանի փողոցներուն վրայ հայրենասիրութեան ճառողներուն:

րուն: Պատասխանը շատ պարզ է, անոնք զբաղած էին երկիրը թալանելով, դղեակներ կառուցելով ու հայրենասիրական երգեր յօրինելով:

Այս բոլորէն ետք, անոնք անստիճաբար կասկածի տակ կ'առնեն կառավարութեան այս իրագործումը՝ թերագնահատելով արբանեակի կարողականութիւնը եւ նպատակայարմարութիւնը: Իսկ ամենէն ծիծաղելիին՝ պատգամաւորներէն մին կը գրէ որ, արբանեակը «կարող է օգտագործուիլ ընդդիմադիրներուն հետեւելու համար»:

Հայաստանի առաջին արբանեակի ծրագրի իրագործման առթիւ պետք է ողջունել կառավարութեան այս նախաձեռնութիւնը, որուն եթէ ժամանակին ընթացք տրուած ըլլար, 44-օրեայ պատերազմը կրնար տարբեր ելք ունենալ՝ առնուազն փրկելով բազմաթիւ Հայ զինուորներու կեանքը:

Գ. ԽՈՏԱՆԵԱՆ «ՄԱՍԻՍ»

Փաշինեան Եւ Փութին Բննարկած Են

Շարունակուած էջ 1-էն

քննարկման ժամանակ կողմերը ընդգծած են տարածաշրջանային կայունութեան ուղղուած աշխատանքներու ակտիւացման, ինչպէս նաեւ Հարաւային Կովկասի մէջ փոխադրամիջոցներու եւ ենթակառուցներու զարգացման կարեւորութիւնը»:

տանքներու ակտիւացման, ինչպէս նաեւ Հարաւային Կովկասի մէջ փոխադրամիջոցներու եւ ենթակառուցներու զարգացման կարեւորութիւնը»:

«Դիմադրութեան» Շարժում

Շարունակուած էջ 2-էն

թիւնը՝ մէկ անգամ Ղարաբաղի հարցի գնով իշխանութիւն վերցնելը գուցէ հնարաւոր լինի նաեւ այս անգամ: Հետեւապէս՝ ինչո՞ւ չփորձել, եթէ ընձեռուել է հերթական պատեհ առիթը, երկրորդը՝ 44-օրեայ պատերազմից յետոյ Ղարաբաղի շուրջ տեղի ունեցող զարգացումները:

Գործող իշխանութեան հեռացման հաշուարկն իրականում սկսուել է շատ աւելի վաղ, քան պատերազմից յետոյ եւ կամ այս օրերին: Իշխանութեան հեռացման հաշուարկն սկսուել է այն պահից, երբ Սերժ Սարգսեանը հրաժարական տուեց, երբ վարչապետ դարձաւ Նիկոլ Փաշինեանը, ապա մի քանի ամիս անց տեղի ունեցած արդար ընտրութիւնների միջոցով ձեւաւորեց ԱԺ մեծամասնութիւնը: Իշխանութիւնը զաւթած նախկին ուզուրպատոր ռեժիմը, որը ընտրութիւններում վերջականապէս իր ֆիւսկոն արձանագրեց, իրեն օրգանապէս անհամատեղելի է զգում նոր ձեւաւորուած քաղաքական էկոլոգիայի հետ եւ

այդպէս էլ չի կարողանում ադապտացուել անիշխանութեանը: Այսօր ծաւալուող շարժումը հենց այդ մասին է՝ ներտեսակային եւ միաժամանակ միջտեսակային «գոյութեան կռուի», եւ պատահական չէ դրա անուան ընտրութիւնը՝ «Դիմադրութեան» շարժում: Դիմադրութիւն՝ առկայ է կոմիջավայրին, դիմադրութիւն՝ ստեղծուած հասարակական-քաղաքական ստատուս քուլին, դիմադրութիւն՝ Սահմանադրութեան եւ օրէնքների գերակայութեանը, դիմադրութիւն՝ համակարգային կոռուպցիայի կազմաքանդմանը, դիմադրութիւն՝ քրէաօլիգարխիկ համակարգի փլուզմանը, դիմադրութիւն՝ ապօրինի ճանապարհով ձեռք բերուած գոյքի բնագանձմանը եւ վերջապէս դիմադրութիւն՝ իշխանութեան իրական տիրոջ՝ ժողովրդի կամքին:

Այս շարժումը, արդէն քանիցս նշել ենք, կապ չունի Ղարաբաղի եւ Հայաստանի «թրքացումը» կանխելու հետ, սա նախկին եւ ներկայ համակարգերի դիմադրողականութիւնների ստուգման, փորձարկման թեստ է:

Civiv.am

Ինչ Թոյլ Կտար Իրեն Հայաստանը

Շարունակուած էջ 2-էն

ի տարբերութիւն Պաքուի՝ չէր կարող իրեն թոյլ տալ նաւթագազային տոլարների շուկայութիւն: Բայց, Հայաստանը հաստատապէս իրեն կարող էր թոյլ տալ զգալիօրէն, էպէս աւելին, եթէ Հայաստանը աւելի քան երկու տասնամեակ կառավարած բարձրաստիճան պաշտօնեաները, նրանց իւրաքանչիւրի շուրջ իմբուած տարատեսակ, տարբեր կարգավիճակի եւ բնոյթի ֆունկցիոնները իրենց թոյլ չտային այն ցոյի ու շուկայ կենսաձեւը, անձնական կեանքի այն

շքեղութիւնը, որին ականատես է եղել Հայաստանի հանրութիւնը, եւ որի մի ահեղի մասն էլ հանրութեան աչքից պահուել է տարատեսակ օֆշորային հաշիւների, կամ արտերկրում տարաբնոյթ գոյքի եւ պիզնեսի տեսքով: Բանն այն է, որ ժամանակակից աշխարհում պետական քաղաքականութիւնը պահանջում է համաչափութիւն, որովհետեւ մենք գտնուում ենք «հիբրիդային պատերազմների» դարաշրջանում, որտեղ որեւէ ուժ կենսունակ է միայն այդ համալիր համաչափութեան պարագայում:

«ԱՌԱՋԻՆ ԼԸԱՏՈՒԱԿԱՆ»

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՍԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

AEBU SCHOLARSHIP PROGRAM

2022

APPLICATIONS NOW OPEN

Through June 30, 2022

EMPOWERING OUR YOUTH FOR A BRIGHTER FUTURE

To apply, visit our website
WWW.AEBU.ORG

All eligible undergraduate students of Armenian descent are invited to apply.

ARMENIAN EDUCATIONAL BENEVOLENT UNION
 ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԲԱՐԵՍԻՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

626•344•7321
 AEBU SCHOLARSHIP FUND COMMITTEE
 1060 North Allen Avenue • Pasadena, CA 91104

«Հոկտեմբերի 27»-ի Ոճրագործութիւնը Երկրորդ Անգամ Անել Չի Յաջողուի Հարցազրոյց Գրիգոր Յարութիւնեանի Հետ

«Հայաստանի ժողովրդական Կուսակցութեան» (ՀԺԿ) փոխնախագահ Գրիգոր Յարութիւնեանի խօսքով՝ «Հոկտեմբերի 27»-ի ոճրագործութեան բոլոր կատարողները եղել են ՀՀ անդամներ, իսկ գլխաւոր կատարողը՝ նախկին դաշնակցական: Վերջինս շեշտում է, որ, ըստ այդմ, մտածելու բան, իրօք, կայ: Միեւնոյն ժամանակ, սակայն, Յարութիւնեանը համոզուած է, որ վերջիններիս երկրորդ անգամ նման բան անել չի յաջողուի:

ՀԺԿ փոխնախագահ Գրիգոր Յարութիւնեանի հետ «Հայկական ժամանակի» գրոյցը՝ ստորեւ.

- Պարոն Յարութիւնեան, շուրջ մէկ ամիս է՝ խորհրդարանական ընդդիմութիւնը փողոցային պայքար է սկսել, ինչպէս իրենք են ձեւակերպում, յանուն Արցախի փրկութեան եւ ընդդէմ ՀՀ-ի թիրաբացման՝ պահանջելով իշխանութեան հրաժարականը: Ըստ Ձեզ՝ ընդդիմադիրները անկեղծ են իրենց առաջ քաշած օրակարգի հարցում, Արցախին ու ՀՀ-ին իրոք վտանգ է սպառնում:

- Այն խմբակը, որին ընդդիմութիւն էք կոչում, իրականում ոչ մի կապ չունի «ընդդիմութիւն» հասկացութեան հետ: Դադարե՛ք նրանց այդ բառով կոչել: Դա յանցագործների խումբ է, հետեւապէս չունեն երկրի շահերին միտուած օրակարգ: Նրանց օրակարգը պայքարն է՝ յանուն թալանի փրկութեան, եւ այդ միակ օրակարգին ամենաօրջեկտիւ, ամենաազդեկուատ զնահատականը տալիս է ժողովուրդն իր վերաբերմունքով: Փողոց փակելով՝ ինչի՞ են ուզում հասնել, բացի ժողովրդին իրենց դէմ տրամադրելուց, ոչնչի չեն հասնելու:

զարեան Անդոյի տղան է էդտեղ երեւում, Քոչարեանի տղան էլ է էդտեղ...: Ու սրանց կարգախօսներն են լսում՝ կաշառակերութիւնը վերացնենք, թալանը հետ բերենք: Կաշառքից ու թալանից խօսող էք, բերէք ձեր թալանածը խելօք-խելօք հետ տուէք, միլիոնատէր տղերք էք: Արցախում էդ փողերով գոնէ մի երկու հատ դիրք կառուցէիք, որ երեխքը պատերազմի ժամանակ չկոտորուէին: Ամբողջ ազգն այսօր սգում է պատերազմի գոհերի վիշտը, իսկ սրանք անբարոյական ձեւով խաղում են նրանց հարազատների զգացմունքների հետ, գրգռում կորստեան ցաւն ու լցնում փողոցները: Սա սահաւոր բան է: Սա անելու բան չէ, որը անում են:

Ժամանակին, երբ ՀԺԿ-ն մասնակցում էր համապետական ընտրութիւններին, եւ, որպէս կանոն, դրանց արդիւնքները կեղծում էին, յաջորդ օրն իսկ ժողովուրդն ինքնաբուխ, իր կամքով ողողում էր փողոցները՝ ի տարբերութիւն այս օրերի, երբ ժողովրդին խնդրում-աղաչում են դուրս գալ, միանալ իրենց, նաեւ՝ գոռով են բերում ակցիաներին: Յետոյ էլ բողոքում են, թէ ոստիկանութիւնը իբրեւ ոչ համաչափ ուժ է կիրառում: Բա ո՞ւր է, մի փշալար չտեսանք այսօր քան ժամանակ, ջրցան մեքենայ, մահակ չտեսանք: Էդ ինչի՞ց են բողոքում:

- Ընդդիմութիւնը նաեւ պարբերաբար գուժում է «Սիւնիքը յանձնելու», «Ձանգեզուրի միջանցքի» մասին՝ այսպիսով մարդկանց մօտ տագնապ ու անորոշութիւն առաջացնելով:

Ես հիմա Մեղրիում եմ եւ վստահեցնում եմ, որ այստեղ ապրող մեր ժողովրդի գրեթէ 99 տոկոսը դատապարտում է դրանց գործողութիւնները, վարչապետին ու իշխանութեանն էլ՝ մեղադրում՝ ժողովրդավարութեան հետեւից ընկնելու եւ դրանց դէմը ժամանակին չառնելու համար: Ասում են՝ ե՞րբ է մայրաքաղաքի կենտրոնից ցրելու նարկոմանների այդ որջը: Ես էլ ասում եմ՝ այժմ ժողովուրդը, իրենք իրենց կը ցրուեն, կը մարեն, մի՛ անհանգստացէք: Ժողովրդավարութեան հետեւից գնալու հետեւանքով է նաեւ, որ դատական համակարգն այսօր այս վիճակում է: Յեղափոխութիւնն ունի իր օրէնքները: Ես հէնց սկզբից էլ դէմ էի այս ձեւի քաղաքականութեանը, որովհետեւ ի՞նչ է նշանակում յանցագործի հետ գնալ, ժողովրդավարութեան լեզուով խօսել, բարոյականութեան դասեր տալ: Սա գալիս գլխին աւետարան կարդալու մասին ասացուածքն է չիչեցնում: Գելի ուշքն ու միտքը ոչխարն է, նրան աւետարանի միջոցով ուզում էք դարձի բերել:

- Միւնեցիները վրայ նման կեղծ հասցանգերը չեն ազդում: Ժողովուրդը նորմալ, իր համար աշխատում, ապրում է: Որքան հնարաւոր է, նոր հողէր առնում, նոր այգիներ գցում: Այսինքն՝ եթէ ապագայ շտեմենն այստեղ, հող չեն առնի ու այգի չեն տնկի: Նաչում եմ՝ իմ հարեւանութեամբ տնամերձ հողամասում սեփական տուն են կառուցում մարդիկ, որ մինչեւ այս չէին անում: Այսինքն՝ տագնապ չկայ, ինչպէս որ դրանք են ներկայացնում, այդ իրենք են շահագրգռուած, որ տագնապ ու վախ առաջանայ ժողովրդի մէջ:

Տեսնում եմ՝ Աշտուեանն ու Շարմազանովն են խօսում, Մար-

- խորհրդարանական «Հայաստան» խմբակցութիւնից են Մեղրիի նախկին քաղաքապետ Մխիթար Զաքարեանը, Սիսիանի նախկին քաղաքապետ Արթուր Սարգսեանը: Արդեօք վերջիններս մասնակցութիւն ունենալու սիրովների շրջանում խուճապ տարածելու գործում:

- Ձեր նշած պատգամաւորները քաջ գիտեն, որ իրենց երեւանեան ակցիաները չի ընդունում մարզի ժողովուրդը: Ամենակրթում նման մտադրութիւն կար՝ գալ Միւնիք, ինչ-որ ճանապարհներ փակել եւ այլն: Յետոյ հասկացան, որ անիմաստ գործ են բռնել, ոչ մէկը դուրս չի գալ: Յեղափոխութեան օրերին էր, որ մարդիկ փստեղ միջպետական ճանապարհը փակել էին, քանի որ ամբողջ

Հայաստանն էր ոտքի կանգնել: Իսկ հիմա մի քանի հազար մարդով հաւաքուել, ուզում են փողոց փակելով՝ յեղափոխութիւն անել:

- Շարժման մասնակիցները կարծէք փոխել են իրենց մարտավարութիւնն ու փողոցներ փակելուց գատ՝ նաեւ ամեն կերպ փորձում են բախման գնալ ոստիկանութեան հետ:

- Այո՛, դրանց ուզածը հէնց դա է, որ բախում լինի, որ արիւն դուրս գա, որ իրենց հեռուստալիքներով դնեն ու պատեցնեն: Երէկ լսում եմ, ասում են՝ ոստիկանապետին ասել ենք, թէ մի երկու կարմիրբերետաւոր կան, որոնք չպիտի այլեւս կատարեն իրենց պարտականութիւնները, չերեւան մեր աչքին: Դուք ո՞վ էք, որ նման բան ասէք: Աշխարհում կա՞ մի երկիր, որտեղ ոստիկանի ցուցումներին չեն թարկուողը պատասխանատուութիւն չկրի: Յանկացած երկրում ընդունուած նորմ է՝ եթէ ոստիկանին կպար, վերջ: 2008-ին քանի՞ մարդու դատապարտեցին ոստիկանին դիմադրութիւն ցուց տալու համար, ընդ որում՝ մէկ ոստիկանի ցուցմունքի հիման վրայ: Կամ մոռացե՞լ էք 2004 թուականի ապրիլի դէպքերը Բաղրամեան պողոտայում: Սպեցնազը դուրս եկաւ՝ մի ամբողջ մեքենայ, ժողովրդին ջարդեց, ընդ որում՝ նրանցից շատերը քաղաքացիական հագուստ էին կրում եւ վխտում էին ժողովրդի մէջ:

նում: Նշեմ, որ դատարանով չի կասեցուել այդ գործը, դատավճիռ չկայ դեռ հետ կապուած: Պարզապէս իրադրութեան փոփոխման հետեւանքով այդ մարդիկ ազատուել են եւ հիմա դրսում են: Իհարկէ, շատերի մօտ կայ նման մտավախութիւն, բայց ես յոյս ունեմ, եթէ չասեմ՝ համոզուած եմ, որ նրանց երկրորդ անգամ նման բան անել չի յաջողուի:

- ՀՀ-ական Արմէն Ռուստամեանը երէկ իր հարցազրոյցում յայտարարել է, թէ մինչեւ օգոստոս իրենք դեռ ժամանակ ունեն մարդկանց հրապարակում պահելու, քանի որ Եւրոպական խորհրդի նախագահ Շառլ Միշելի հետ յաջորդ հանդիպումը օգոստոսին է, եւ «օգոստոսին սեղանին է դրուելու ստորագրուած փաստաթուղթ»:

- Իրենց ասած քանի՞ այդպիսի օգոստոսներ են անցել, կասե՞ք զգալ էք Քոչարեանը չէ՞ր, որ 1999-ին՝ «Հոկտեմբերի 27»-ից յետոյ, ստորագրեց «Ստամբուլեան խարտի» եւ դրանով ընդունեց Ադրբեյջանի տարածքային ամբողջականութիւնը: «Մադրիդեան սկզբունքներն» իրենց օրօք չե՞ն ընդունուել, ընդունուել են, Սերժը համաձայնե՞լ է ստորագրել կազանի փաստաթուղթը, համաձայնել է: Հիմա ի՞նչ են ուզում, բանակցութիւններից առաջ նորի՞ց շոուներ սարքել, պետութեան դիրքերը թուլացնել:

- Կարծիք կայ, թէ ընդդիմութիւնը, սահմանադրական, խաղաղ ճանապարհով չկարողանալով հասնել իշխանափոխութեան, կարող է գործարկել «Հոկտեմբերի 27»-ի սցենարը: Հաշուի առնելով այն քաղաքական կոնտիքները, որն այսօր այս շարժումը փորձում է առաջ տանել՝ արդեօք հնարաւոր է նման սցենարի կրկնութիւն:

- Իսկ, ըստ Ձեզ, ե՞րբ կ'աւարտուի այս շարժումն ու ի՞նչ էլքով, ընդդիմադիրները կվերադառնան խորհրդարան, կարծէք արդէն հող են նախապատրաստում դրա համար:

- «Հոկտեմբերի 27»-ի ամբողջ դատաքննութեան գործընթացին մասնակցել եմ, շատ լաւ տեղեակ եմ այդ գործին, նաեւ եղել եմ խորհրդարանական համապատասխան յանձնաժողովի անդամ: Ուրեմն՝ այդ յանցագործութեան բոլոր կատարողները եղել են ՀՀ-անդամ, բոլորը, կատարող գլխաւոր սրիկան էլ՝ նախկին դաշնակցական: Մտածելու բան, իրօք, կայ: Քոչարեանը երբ եկաւ իշխանութեան, յայտարարեց, թէ իրադրութեան փոփոխութեան պատճառով «30+1» գործով անցնող յայտնի դաշնակցականներին բաց է թող-

- Աւարտուել է, էլի, էլ ի՞նչ աւարտուել, սկսած օրից է աւարտուել: Հիմա, եթէ պահանջներ իրենց կուսակցութիւնների անդամների թիւը, ամէն մէկը հաստատ մի 20-30 հազարանոց ցուցակ կը ներկայացնի: Բա ո՞ւր են այդ կուսակցականները, ինչո՞ւ չեն մասնակցում հաւաքներին: Ո՞ւր են այն մարդիկ, որոնք իրենց օգտին են քուէարկել: Պարզուեց, որ իրենց ձայն են տուել հաւաքներին եկող այդ 3-4 հազար հոգին, որոնց մէջ են իրենց ընտանիքի անդամները, ծանօթ-բարեկամները: Եթէ բարոյականութիւն ունեն, պէտք է այս քանից յետոյ մանդատները վայր դնեն: Դա կը լինի իրենց՝ քաղաքական իմաստով փրկութիւնը:

ՀԵՂԻՆԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel:-----

Email: -----

Շողեր Մարկոսեան Նշանակուած է Օգնական Տնօրէն Գալուստ Կիւլպէնկեան Զինարկութեան Զայկական Զամայնքներու Բաժանմունքին

Գալուստ Կիւլպէնկեան Հիմնարկութեան Հայկական Համայնքներու Բաժանմունքը ուրախութեամբ կը յայտարարէ Շողեր Մարկոսեանին նշանակումը որպէս Բաժանմունքի Օգնական Տնօրէն: Ան Հիմնարկութեան հետ կը գործակցի որպէս խորհրդատու՝ 2018 թուականէն ի վեր:

Մի հարստացնէ Հայ մշակուածի եւ լեզուին զարգացման միտող մեր ծրագիրները եւ ամբողջացնէ անոնց վերաբերեալ մեր համապարփակ մօտեցումը», ըսաւ Ռազմիկ Փանոսեան, Հայկական Համայնքներու Բաժանմունքին տնօրէնը:

Շողեր Մարկոսեան իր նոր պաշտօնը պիտի ստանձնէ 1 Յունիս, 2022-ին:

Շողեր Մարկոսեան ուսանած է Լիբանան եւ ապա Անգլիա ու Պելճիքա, մասնագիտանալով անգլերէն գրականութեան եւ մշակութային գիտութիւններու մէջ: Աշխատակցած է հայկական եւ միջազգային կազմակերպութիւններու հետ մշակուածի, կրթութեան, արուեստի եւ այլ միջգիտակարգային ոլորտներու մէջ: Մշակած է նոր ռազմավարութիւններ ու ծրագիրներ, կեդրոնանալով ժամանակակից նիւթերու եւ մօտեցումներու վրայ:

«Շատ ուրախ ենք որ Շողերը պիտի միանայ մեր անձնակազմին: Իր հմտութիւնը, մասնագիտութիւնը եւ խանդավառութիւնը պիտի

Հայաստանի Առողջապահութեան Նախարարը Հանդիպեցաւ Զուիցերաիայ Բժիշկներու Հետ

Հայաստանի Առողջապահութեան նախարար Անահիտ Աւանեսեանը ժնեւեան պաշտօնական այցելութեան ծիրէն ներս հանդիպեցաւ գուիցերահայ բժիշկներու հետ:

Հանդիպումը տեղի ունեցաւ Զուիցերիոյ մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան ղեկավարութեան մէջ ժնեւի Միացեալ ազգերու կազմակերպութեան գրասենեակին եւ այլ միջազգային կազմակերպութիւններու մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան մշտական ներկայացուցիչ եւ Զուիցերիոյ համապետութեան Հայաստանի արտակարգ եւ լիազօր դեսպան Անդրանիկ Յովհաննիսեանի մասնակցութեամբ:

Նախարարը ներկայացուց ոլորտին գերակայ ուղղութիւններն

ու առաջնահերթութիւնները եւ նշեց, որ առողջապահական համակարգը թեւակոխած է բարեփոխումներու փուլ մը՝ յաւելելով, որ սփիւռքի հետ կառուցողական յարաբերութիւնները Հայաստանի առողջապահական ոլորտի զարգացման համար խիստ կարեւոր են:

Այս օրակարգով՝ կողմերը քննարկեցին գործակցութեան հեռանկարները, անդրադարձան հայաստանեան կեանքին՝ սփիւռքի մասնագիտական ներուժի ներգրգումն եւ առողջապահական ոլորտի զարգացման:

Հանդիպումէն ետք ձեռք բերուեցան համատեղ ծրագիրներ մշակելու եւ փորձի փոխանակման համաձայնութիւններ:

Հայ Կաթողիկէ Կաթողիկոս-Պատրիարք

Շարունակուած էջ 1-էն

մեր գութեան արարողութիւն, որմէ ետք ԱՄՆ-ի եւ Գանատայի Հայ Կաթողիկէ համայնքի առաջնորդ Արհիպատիկ Տ. Միքայէլ Եպս. Մուրաթեան, բարի գալուստի ջերմ խօսքերով ողջունեց հովուական պատմական այցելութեամբ քաղաքս ժամանած Ամենապատիւ Հո-

գեւոր Տիրոջ: Ան համայնքի անունով ըսաւ որ անսահմանօրէն ուրախ է որ այս պահուն հոգեւոր Տէրը կը գտնուի մեր եկեղեցոյ մէջ, որուն նախաձեռնութեամբ շինութեան մէջ ինք շատ կարեւոր ներդրում ունեցած է:

Իր պատասխան խօսքին մէջ Ամեն. հոգեւոր տէրը նախ շնորհակալութիւն յայտնեց Աստուծոյ եւ

Նամակ Խմբագրութեան

Հայաստանի իրադարձութիւնները կը գտնուին բոլորս ուշադրութեան կեդրոնին, ու այդ ուղղութեամբ կը հնչեն տարբերատար տեսակետներ ու կարծիքներ:

«Մասիս» շաբաթաթերթը իր առաջնորդող յօդուածներով կը ներկայացնէ Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան տեսակետները, որոնց մեկնակետը կը հանդիսանան Կուսակցութեան 135-ամեայ աւանդական ուղին եւ Հայ ժողովուրդի ընդհանրական շահերը:

Բնականաբար կան ոմանք, որոնք համաձայն չեն մեր տեսակետներուն հետ եւ կ'ուզեն իրենց կարծիքը փոխանցել մեր ընթերցողներուն: Ստորեւ գրութիւնը մէկ օրինակն է այդ շարքէն:

Խմբ.

Քարոզչութիւն՝ Վերլուծականի Դիմակով

Զարմանքով կարդացի Գրիգոր Խոտանեանի «Յստակ է. Իշխանափոխութեան Հանրային Պահանջ Զկայ» խմբագրականն Արեւմտեան Ամերիկայի Հնչակեան Կուսակցութեան «Մասիս» շաբաթաթերթի 2022-ի Մայիսի 21-ի թիւ 2069 համարում:

Մենք՝ հայերս, հերթական անգամ գտնուած ենք ողբերգական իրադարձութիւնների փուլում, որոնք միշտ հետեւանք են պարբերական բնոյթ կրող Աշխարհի գերհզոր ուժերի հերթական աշխարհաքաղաքական բախումների: Այդ դարակազմիկ փուլերում հայերի գլխին միշտ դամոկլեան սրի պէս կախուած է ՄԵՐ ՏԱՐԱՄԱՆԻ ՏԱՆՈՒՄ հայկական տարրի բնաջնջման վտանգը:

Ահաւասիկ՝

- 1-ին Աշխարհամարտի (1914-18) ժամանակ ՄԵՐ ՏԱՐԱՄԱՆԻ ՏԱՆՈՒՄ դա իրագործուեց Թուրքիայի կողմից 1915-ին Հայոց Մեծ եղեռնի միջոցով:

- 2-րդ Աշխարհամարտում (1939-45) հերթ էր, որ Գերմանիան յաղթէր ԽՍՀՄ-ին Մոսկովայում (1941), Ստալինգրադում (1942) կամ Կուրսկում (1943), ապա այն ժամանակ իր դաշնակից հանդիսանող Թուրքիան 3 անգամ էլ պատրաստ էր օգտուել առիթից, քանզի ՄԵՐ ՏԱՐԱՄԱՆԻ ՏԱՆՈՒՄ նախապէս մեծ քանակով զօրքեր էր կուտակել ԽՍՀՄ-ի Հարաւային կողմէն սահմանին:

- Իսկ ինչ վերաբերում է 3-րդ Աշխարհամարտին, ապա փորձագէտները փաստում են, որ 1945-ից անդին ողջ Աշխարհը երբեք այսքան վտանգուած չի եղել, ինչի նախնական արձագանքը եղաւ ՄԵՐ ՏԱՐԱՄԱՆԻ ՏԱՆՈՒՄ 44-օրեայ

պատերազմի տեսքով, երբ Ադրբեյջանը, Թուրքիայի դրամամբ եւ առարկայական մասնակցութեամբ, յարձակուեց 2020-ի Սեպտեմբերի 27-ին:

Փաստօրէն, մատնանշուած 3 աշխարհաքաղաքական բախումների դէպքերը գալիս են ապացուցելու, որ Թուրքիան անշեղօրէն փորձում է ամէն մի աշխարհաքաղաքական սրացում օգտագործել ՄԵՐ ՏԱՐԱՄԱՆԻ ՏԱՆՈՒՄ հայկական տարրը բնաջնջելու համար:

Այս իմաստով, մեր Սփիւռքը, որի կորիզը եւ զգալի մասը ձեւաւորուեց հէնց 1-ին Աշխարհամարտի Մեծ Յեղասպանութեան հետեւանքով, պարտաւոր է լինել աւելի խոհեմ եւ, հետեւապէս, աւելի զգօն 3-րդ հնարաւոր Աշխարհամարտի շեմին, առաւել եւս, որ խմբագրականի հեղինակն իրաւացիօրէն զգուշացնում է՝ «հայ ժողովուրդի թշնամիները սահմանի միւս կողմը կանգնած կը զուարճանան»:

Սակայն ողջ խմբագրականը նուիրուած է ոչ թէ այս մտահոգութեան, այլ ընդդիմադիր շարժման իրական եւ մտացածին բացթողումների մատնանշմանը... եւ ոչ մի խօսք ներկայ իշխանութեան ճակատագրական ռազմավարական ու մարտավարական, մեզ համար դարակազմիկ սխալների մասին:

Ելնելով վերաշարադրուածից, գտնում եմ, որ նման մօտեցումն անընդունելի է եւ սա է պատճառը, որ իմ այս կարճ արձագանքը վերնազրեւ է «քարոզչութիւն՝ ՎԵՐԼՈՒԾԱՆԻ ԴԻՄԱԿՈՎ»:

Յարգանքներով՝

Կառավարման փորձագէտ, «Հայոց Երկիր» ռազմավարական ծրագրի հիմնադիր-համակարգող ՅԱՐՈՒԹԻՆ ՄԵՍՐՈՒՅԵԱՆ

ապա ԱՄՆ-ի եւ Գանատայի թեմի առաջնորդ Միքայէլ Եպս. Մուրաթեանին ու ներկայ հասարակութեան, ջերմ ընդունելութեան համար:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ բացօթեայ ընդունելութիւն մը, որուն ընթացքին ներկայներն առիթն ունեցան մօտէն ծանօթանալու հոգեւոր տիրոջ հետ եւ ստանալու իր հայրական օրհնութիւնը:

Հայ Կաթողիկէ 21րդ կաթողիկոս պատրիարք ամենապատիւ եւ գերբերջանիկ Տ. Ռաֆայէլ-Պետրոսը իր անդրանիկ պատարագը մատուցեց անցեալ Կիրակի Մայիսի 29ին, Կլենտէյլի Հայ Կաթողիկէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ աթոռանիստ Մայր տաճարին մէջ: Իր քարոզին մէջ հոգեւոր Տէրը Աստուածաշունչէն օրինակներ բերելով շեշտեց ժողովուրդներու եւ անհատներու միջեւ սիրով եւ համերաշխութեամբ ապրելու անհրաժեշտութիւնը ընդգծելով. «Սիրեցէք իրար, ինչպէս որ ես ձեզ սիրեցի»: Աւարտին տեղի ունեցաւ պատշաճ ընդունելութիւն եկեղեցական

համալիրի սրահին մէջ:

Շաբաթ Յունիսի 4ին, շրջանին Հայ Կաթողիկէ Թեմը կազմակերպած է ճաշկերպութ մը ի պատիւ հոգեւոր տիրոջ, իրանահայ Միութեան սրահին մէջ: Այս առթիւ տեղի պիտի ունենայ նաեւ դրամահաւաք «օժանդակելու Հայաստանի, Լիբանանի եւ Մերձաւոր Արեւելքի մեր եղբայրներուն եւ քոյրերուն անոնց ապրած այժմու քաղաքական եւ տնտեսական ծանր պայմաններուն մէջ» ըսաւ Արհիպատիւ Տ. Միքայէլ Եպս. Մուրաթեան:

Հովուական այցելութեան ծիրէն ներս, նախատեսուած յայտագրին համաձայն Ամենապատիւ հոգեւոր Տէրը պիտի պատարագէ եւ պաշտօնական անձնաւորութիւններու հետ հանդիպումներ ունենայ Ֆրեզնօ, Սան Հոգէ, Սան Ֆրանսիսքօ եւ Սան Տիեկօ քաղաքներու հայ կաթողիկէ եկեղեցիներուն մէջ:

Բարի գալուստ, քաջառողջութիւն եւ արեւշտա տարիներ Գերբերջանիկ Կաթողիկոս, պատրիարքին եւ յաջողութիւն իր ազգանուէր առաքելութեան:

Pashinyan, Putin Discuss Bilateral Agenda, Regional Issues

YEREVAN -- Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan had a telephone conversation with Russian President Vladimir Putin today.

The Russian President congratulated the Prime Minister of Armenia on his birthday and wished him all the best. Prime Minister Pashinyan thanked the Russian President for the phone call on his birthday and stressed that he highly appreciates the warm, friendly attitude of the Russian President.

The interlocutors discussed a number of issues on the Armenia-Russia bilateral agenda, touched upon regional issues, the Armenian-Azerbaijani border situation.

The Russian President welcomed the first meeting of the Armenian-Azerbaijani Commission on Demarcation and Border Security and reaffirmed Russia's readiness to support the border demarcation process. It was emphasized that ac-

ording to the agreement, the next sitting of the commission will be held in Moscow.

The issue of opening regional communications was touched upon and an agreement was reached to intensify the work of the trilateral working group.

Prime Minister Pashinyan shared his impressions of the recent meeting in Brussels with the Russian President, expressing concern over the comments that have nothing to do with the substance of the discussions after the meeting.

In accordance with the provisions of the joint statement of the Prime Minister of the Republic of Armenia and the President of the Russian Federation of April 19, the interlocutors also discussed issues related to the settlement of the Nagorno Karabakh conflict, in particular, the possibility of intensifying the OSCE Minsk Group co-chairing.

Mirzoyan:

Baku Continues its Armenophobic Rhetoric, Refuses to Release Armenian POWs

YEREVAN -- In blatant violation of the Trilateral Statement and international humanitarian law, and despite clear calls from the international community, Azerbaijan refuses to release Armenian prisoners of war and other detainees, Armenian Foreign Minister Ararat Mirzoyan said in an interview with Indian WION.

Mirzoyan said that "the aftershocks of the war unleashed by Azerbaijan against Nagorno-Karabakh in 2020 still affect Armenia and the whole region."

He said that "the situation in our region remains unstable and tense, and many issues remain unresolved after the cessation of hostilities."

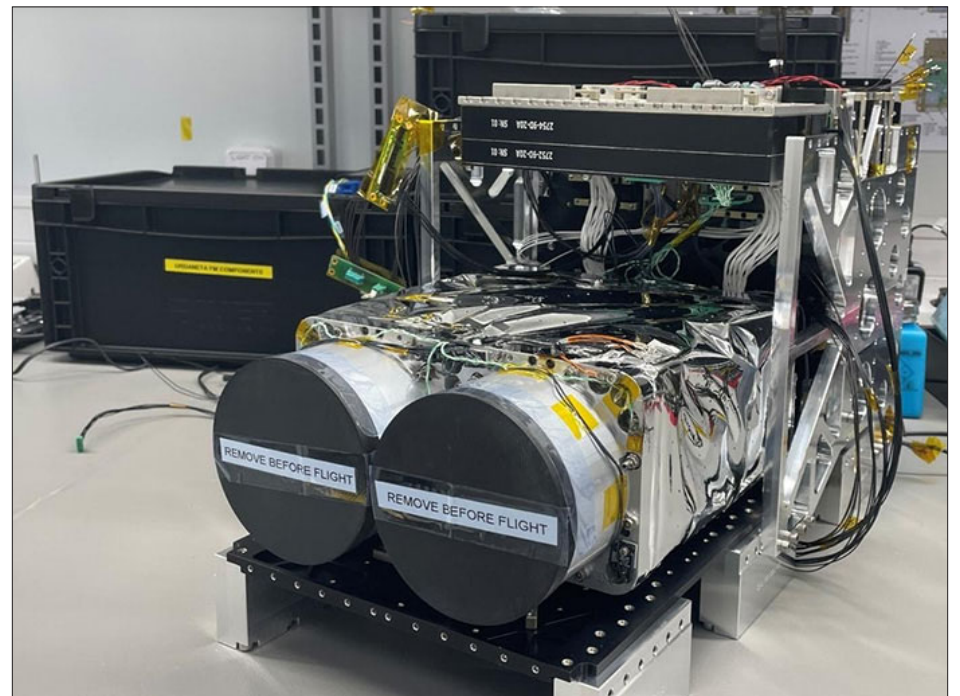
"Armenophobic rhetoric still continues coming from official Baku. Psychological terror against the Armenians of Nagorno-Karabakh is still being carried out – calls from loudspeakers to leave their homes, threatening to

force them to leave or cutting off gas supplies in severe weather conditions. The latest case is the incursion of the Azerbaijani armed forces into the village of Parukh in Nagorno-Karabakh on March 24. Nevertheless, we believe that the solution is peace, not war, and Armenia continues its efforts to establish peace and stability in the region," he said.

Speaking about the process of normalization of Armenia-Turkey relations, Ararat Mirzoyan said that political will and readiness to take concrete steps are needed to achieve a settlement.

"The Armenian side has shown both many times, and we expect the same from the Turkish side. Despite all the risks and fragility, there is an opportunity to open an era of peaceful development in our region, and Armenia will continue its efforts to contribute to the realization of that opportunity," Ararat Mirzoyan said.

SpaceX Launches Armenia's First-Ever Space Satellite

YEREVAN -- The first ever Armenian satellite has been launched into space, Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan announced at a Cabinet meeting on Thursday.

"On May 25, 2022, at 22:35 Yerevan time, Armenia's first space satellite was launched into the Earth's orbit on a SpaceX rocket from Cape Canaveral in the United States," Pashinyan said.

The low-earth orbit satellite was launched by SpaceX, a U.S. space manufacturer, in cooperation with the Armenian state-owned company Geocosmos and Atlantis, a private firm headquartered in Spain.

Armenia's High-Tech Minister Robert Khachatryan and Ambassador to the US Lilit Makunts were present at the launching ceremony.

"We can't overestimate the significance of this," Pashinyan told lawmakers.

"With this, Armenia is embarking into the era of space activities, and we

hope that our rich traditions in this area will be restored. I am speaking about the space scientific-production area which existed in Armenia for many years. In this context I'd like to stress that one of our priorities is the localization of space technologies in Armenia, as well as organizing the production of space equipment," Pashinyan said.

Pashinyan was referring to Armenia's participation in the Soviet space program, which saw Armenian scientists, facilities, and technologies all play key roles. Armenia's famous Byurakan Observatory continues to work with Russian space institutions to this day.

Pashinyan said that Armenia plans to establish a "satellite control center and downlink facility" by the end of next year in order to communicate with the satellite, adding that the images it beams down to Earth will have a wide variety of uses, from border control to environmental monitoring to urban planning.

Iran Reiterates Support for Armenia's Territorial Integrity

YEREVAN — Following further progress made towards the opening of Armenian-Azerbaijani transport links, a senior Iranian diplomat reaffirmed on Friday his country's opposition to any extraterritorial corridors that would pass through Armenia.

"All that should be done by respecting the internationally recognized borders of the countries," said Abbas Badakhshan Zohouri, Iran's ambassador to Armenia. "Iran will support all initiatives corresponding to international law and norms."

Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and Azerbaijani President Ilham Aliyev reportedly reached major understandings on the issue at their May 22 talks in Brussels hosted by European Council President Charles Michel. The latter said they agreed on

"principles of border administration, security, land fees but also customs in the context of international transport."

Aliyev told his Turkish counterpart Recep Tayyip Erdogan afterwards that he and Pashinyan agreed to open a "Zangezur corridor" that will connect Azerbaijan to its Nakhichevan exclave through Armenia's southeastern Syunik province bordering Iran. Armenian officials denied that, saying that Yerevan and Baku are discussing conventional transport links between the two South Caucasus states.

Aliyev had publicly demanded earlier that people and cargo using the corridor be exempt from Armenian border controls. Armenian leaders rejected his demands.

Iranian President Ebrahim Raisi

President Vahagn Khachaturyan Speaks About 44-day War, Closed Borders and Democracy At Davos Forum

DAVOS -- President Vahagn Khachaturyan addressed the panel discussion on “The Price of Living in Crisis” held within the framework of the World Economic Forum in Davos. He presented Armenia’s experience and past path.

“Until now, Armenia regularly finds itself in crises, which it tries to overcome in a special way. We have closed borders, and it exerts a significant impact on our quality of life. We are talking about Turkey and Azerbaijan. We have the unresolved Nagorno-Karabakh conflict, which keeps us in constant conflict with our neighbor Azerbaijan. Only a year and a half ago, the 44-day war provoked by Azerbaijan cost us heavy human and material losses, the war was stopped only after the intervention of Russia,” President Khachaturyan said.

He noted that “we are in a new crisis now, but we are able to overcome it because the democratic principles we have adopted allow us to do so.”

“The most important thing is the relationship between the government and the society, the level of society’s trust in the government, on the other

side is how well the government understands the problems of its society. If there is a dialogue between them, the issue of poverty will be resolved, the probability of a new crisis will decrease, the country will become more stable and manageable,” President Khachaturyan added.

He stressed that the most important thing is not to betray the principles, adding that the experience of our country shows that.”

“From 2000 to 2018, our country renounced democratic values, corruption ate the country in the true sense of the word. We found ourselves in an extremely bad situation. In 2018, a velvet revolution took place, as a result of which a young government came to power, giving new life to all spheres, business felt free, people felt free, people were able to do business freely, no one could stop them, demand money, political forces got an opportunity to participate in elections on equal terms. The economy grew by 7.5 percent the following year,” the President said, noting that the eradication of corruption became a great impetus.

Deputy Prime Ministers of Armenia and Azerbaijan Hold First Meeting on Border Demarcation

YEREVAN -- Deputy prime ministers of Armenia and Azerbaijan met on Tuesday for the first round of negotiations on demarcating the long and heavily militarized border between the two states.

Deputy Prime Minister Mher Grigoryan and his Azerbaijani counterpart Shahin Mustafayev held the talks at an undisclosed section of the border one day after being appointed as chairmen of separate Armenian and Azerbaijani government commissions on the border demarcation.

The Armenian Foreign Ministry said they discussed “procedural and organizational issues relating to joint activities of the commissions.” Grigoryan and Mustafayev decided to hold their next meetings in Moscow and Brussels, the ministry said without giving dates.

The two men have also co-headed, together with Russia’s Deputy Prime Minister Alexei

Overchuk, a Russian-Armenian-Azerbaijani working group dealing with practical modalities of opening transport links between Armenia and Azerbaijan. The group has not met since December.

Grigoryan’s meeting with Mustafayev came two days after the latest Armenian-Azerbaijani summit hosted by European Council President Charles Michel in Brussels. Michel said Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan and Azerbaijani President Ilham Aliyev agreed to launch the demarcation process “in the coming days.”

The process is meant to end long-running border disputes and skirmishes between Armenian and Azerbaijani forces that have broken out regularly throughout the Nagorno-Karabakh conflict. It was supposed to get underway shortly after Aliyev’s and Pashinyan’s trilateral meeting with Russian President Vladimir Putin held in Sochi last November.

US and Russian Ambassadors Visit Syunik Region of Armenian

YEREVAN -- Both US and Russian ambassadors to Armenia visited Syunik region on May 24th.

Ambassador Lynne Tracy met with Syunik Governor Robert Ghukasyan to seek an update on the security situation in the region and traveled to the southern border.

She also met with beneficiaries of USAID’s My Armenia project and visited the St. Hovhannes Church in

tural, economic diversification, education, youth issues and the development of Syunik in general,” Governor Robert Ghukasyan said in a statement.

Russian Ambassador Sergey Kopirkin visited the Armenian-Azerbaijani border and met with Russian border guards stationed there.

According to the Russian Embassy in Yerevan, Kopyrkin visited two Russian military outposts at local

Meghri, a Public Diplomacy Section-supported Ambassadors Fund for Cultural Preservation site.

“I was very happy to be in Syunik and Vayots Dzor once again – this time with my family who are visiting Armenia. We saw Armenia’s beauty and cultural riches while experiencing the warm hospitality of Armenian friends. I appreciated the opportunity to be updated on how the U.S. government is contributing toward this part of Armenia’s development with dedicated and wonderful local partners,” said the Ambassador

“The high-ranking diplomat and the head of the region discussed a number of issues related to the socio-economic, road construction, agricul-

sections of the Armenian-Azerbaijani border and spoke with Russian border guards serving there about their “day-to-day combat and training activities”.

The commander of the border guards deployed in the strategically important area briefed him on “the operational situation developing in this section of the Armenian border,” the embassy said in a statement released on Wednesday.

The statement said that at the entrance to Syunik’s administrative center Kapan Kopyrkin was greeted by unnamed officials from the municipal administration. It said they thanked Russia for its contribution to the region’s security and economic development.

Armenia's Economic Situation is Strong

YEREVAN — Armenian Prime Minister Nikol Pashinyan described today the current economic situation in the country as ‘optimistic.’

“Our economy is showing stability. We have an economic growth of 8.6 percent in the first quarter, and the economic activity index in the first 4 months was 9.4 percent,” he said on Tuesday.

Pashinyan said this optimistic backdrop has been prompting an increase in passenger inflows to Armenia. “The balance of arrivals and departures is positive in favor of arrivals.

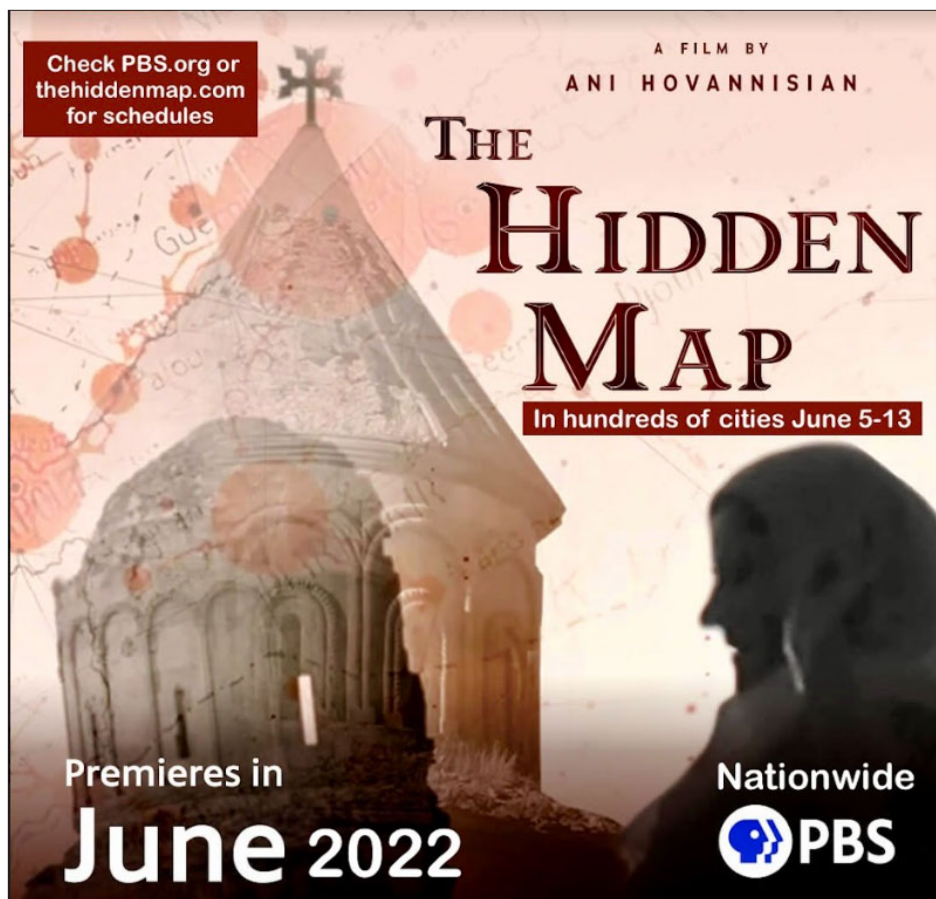
For example, this morning when I was looking at the figures, I noticed that yesterday there were 1000 more people arriving than leaving,” he said.

“Our tax revenue collection projection for May is 119.1 billion drams, but we can confidently say that this indicator will reach 128.2 billion drams, that is 9.1 billion drams more than planned,” he said.

Pashinyan noted also that the 715 billion dram revenue target, projected for the first 4 months will be exceeded

Continued on page 3

The Hidden Map Premiering on PBS in Hundreds of U.S. Cities Beginning June 5

LOS ANGELES — PBS (Public Broadcasting Service) is days away from premiering the Armenian story as told through Ani Hovannisian's *The Hidden Map*. The documentary will air about 1,000 times primarily between June 5-13, 2022, across the nation in cities from Boston, Massachusetts to Juneau, Alaska.

The *Hidden Map* takes viewers deep into the ancestral Armenian homeland, where a chance meeting between an Armenian-American granddaughter of genocide survivors and a Scottish explorer leads to a joint odyssey beneath the surface of modern-day Turkey, uncovering buried secrets, brave resilience and the hidden map. Watch *The Hidden Map* Trailer.

"It's time," said Hovannisian. "To know that the silenced voices and stories of our people, of truth, are going to resonate into the homes and consciousness of perhaps millions of Americans is hugely filling." She noted that she couldn't have chosen a better home for her life's most important work—four journeys and seven years in the making—and she is thankful that PBS feels the same.

PBS's historic decision to distribute this independent film to 330 stations comes on the heels of an outpouring of viewer support when it debuted locally in Southern California. With the film's national release, viewers who pledge even a nominal amount to PBS will help ensure additional airings and receive unique gifts, including hand-crocheted dolls made by

women in Goris, Armenia— among them displaced citizens of Artsakh working toward economic stability. This is a rare opportunity for individuals and communities to be directly involved with bringing this human story of heartbreak, discovery and hope to life for millions of Americans, while touching the lives of Armenians today.

To find program dates and times, which also include in-studio conversations with the filmmaker, viewers can check their local schedules at pbs.org/tv_schedules/ or thehiddenmap.com. Most PBS stations have multiple channels—for example, PBS World—so it is important to locate the right channel ahead of time.

The Hidden Map has earned more than a dozen international awards and honors, and was considered for three 2021 Primetime Emmys, including Exceptional Merit in Documentary Filmmaking. Among many notable presentations in the U.S. and abroad was a special in-person screening in the U.K. Parliament.

Hovannisian has traveled the world producing stories for non-fiction television programs, and reported the Armenian news on Horizon Television for more than a decade. She is the daughter of Professor Richard and Dr. Vartiter Kotcholosian Hovannisian, beacons of truth and humanity to whom she dedicates the film. Ani and husband Armenio have two children, Sophe and Daron, named after the ancestral homes of their great grandparents whose flame they keep alive.

Armenia's Economic Situation is Strong

Continued from page 2

by 45 billion drams.

"Compared to the first five months of last year, we will collect 141 billion drams more in taxes than envisaged," he said.

The 2022 budget calls for 1 trillion 947.8 billion drams in revenue (a 17% rise compared to 2021), and for 2

trillion 184 billion drams in spending (a 10% rise compared to 2021). The budget deficit is projected at 236.2 billion drams. (\$1 – 449.56 AMD).

Addressing lawmakers in Yerevan, Pashinyan indicated that he hopes to keep up the growth in the months ahead with capital projects financed from the state budget.

Hovhannes Bachkov Crowned European Boxing Champion

Armenia Wins One Gold, Two Silver and One Bronze Medals

YEREVAN -- Armenian Boxers have won one gold, two silver and one bronze Medals in European Championships held in Yerevan from May 22th to May 30th. 40 countries were represented in the competition with Azerbaijan boycotting the event.

Hovhannes Bachkov Armenia's best boxer won his third consecutive title in 63.5 kg weight category beating France's Lounes Hamraoui with a clear advantage in all three rounds 5-0.

The boxer thanked everyone for support, noting that "without that support, this victory might not have happened.

"I'm also thankful to myself (laughs) for doing a really great job.

Only I know that," said the boxer after his victory.

Hovhannes Bachkov is the third Armenian boxer to win the European Championship three times. The first was Vladimir Yengibaryan in 1955 and 1957, and Israyel Hakobkokhyan in 1985, 1989 and 1991.

Rafyael Hovhannisian won the silver in the 80-86 kg weight category. In the final bout the Armenian was defeated by Georgia's Georgii Kushinashvili.

Artur Bazeyan also won the silver medal in the 57 kg event of the competition. He was defeated by Vasil Usturo of Belgium in the final.

Narek Manasyan captured bronze medal in 92 kg category.

Charles Aznavour Monument Unveiled in Varna, Bulgaria

A monument to Charles Aznavour has been unveiled in Varna, Bulgaria, ORER Armenian European Magazine reports.

According to the source, it started a year ago. The diligent work of a Bulgarian initiative committee led to the signing of a Memorandum of understanding between the Aznavour Foundation and AGBU Varna.

The official unveiling ceremony of the Charles Aznavour Monument was held in the heart of Varna – Saedinenie Square, under the patronage of Her Excellency Ms. Florence Robine – Ambassador of the French Republic to the Republic of Bulgaria, His Excellency Armen Yedigaryan – Ambassador of the Republic of Armenia to the Republic of Bulgaria, and with the blessing of Archbishop Tatevi Agopyan – Archbishop of the Armenian Apostolic Orthodox Holy Church

in Bulgaria and Romania. The composition is a work of the sculptor Krassimir Angelov.

The Charles Aznavour Monument was inaugurated by His Excellency Armen Yedigaryan – Ambassador of the Republic of Armenia to the Republic of Bulgaria, Ms. Iva Dikova – Attaché for Cooperation at the French Embassy and Representative of Her Excellency Ms. Florence Robin – Ambassador of the Republic of France to the Republic of Bulgaria, and Mr. Levon Hampartoumian – Honorary Member of the Armenian General Benevolent Union "Parekordzagan" Varna.

The event was attended by the Mayor of Varna, Mr. Ivan Portnih, Mr. Daniel Lorier – Minister of Innovations and growth, Mr. Blagomir Kotsev – Governor of Varna province, government officials, local government officials and many citizens.

Southwestern Law LL.M. Graduate Is First of Many from Artsakh & Armenia

An incredible young lawyer from Artsakh, Arman Asryan, will graduate with an LL.M. at Southwestern Law School's 107th commencement this Sunday, May 29, 2022, at the Rose Bowl. Both he and his story are remarkable.

Lucy Varpetian, Chair of the Armenian Bar Association and 1996 Southwestern alumna, explains: Just months before Arman matriculated into Southwestern's LL.M. program as the inaugural fellow under a Memorandum of Understanding (MOU) between Southwestern and the Human Rights Defender's Offices of the Republics of Armenia and Artsakh, Arman was 7,000 miles away helping defend his homeland of Artsakh in the war of aggression against it by Azerbaijan. Armed with the tools he has learned and developed at Southwestern, Arman will now return to his native land to steer and safeguard an indigenous civilization steeped in the rule of law, the respect for human and civil rights, and the security and dignity of all people.

In the wake of Arman successfully completing Southwestern's LL.M. program, Southwestern signed new MOUs with the Human Rights Defender's Offices of the Republics of Armenia and Artsakh extending and expanding the relationship. Under the MOUs, Southwestern will provide up to two full scholarships for LL.M. students during the next four academic years.

"I am excited to offer this educational and advancement opportunity to more dedicated attorneys like Arman to strengthen their international law and human rights related knowledge and skills at Southwestern and return home to Artsakh and Armenia as

impactful change makers and leaders."

Darby Dickerson, Southwestern Law School's President and Dean Human Rights Defender of Armenia, Kristinne Grigoryan, offered congratulations to Arman for his upcoming graduation. She is proud to be part of this important initiative with Southwestern that "provides an excellent opportunity to young lawyers from Armenia and Artsakh to enrich their knowledge in the field of human rights and rule of law." Ms. Grigoryan is grateful to Southwestern "for such a great partnership."

Additional accolades for Arman come from Gegham Stepanyan, the Human Rights Defender of Artsakh. He congratulated Arman for being the "firstborn" of this program and completing it successfully." Mr. Stepanyan is confident that Arman will be an "ambassador of cooperation between Southwestern and Artsakh's Human Rights Defender's Office" and will "inspire many to follow his footsteps." "Mr. Stepanyan is thankful to Southwestern "for its willingness and persistence in acknowledging the potential of and creating opportunities for the aspiring legal professionals of Artsakh and putting access to education above all."

Southwestern's relationship with the respective Human Rights Defender's Offices and the resulting scholarship program would not have been possible without the critical roles played by Southwestern alumna Lucy Varpetian '96 and the Armenian Bar Association. Varpetian and the Armenian Bar Association will continue to consult with all parties to help ensure the program's continued success.

Iran Reiterates Support

Continued from page 1

backed Yerevan's position in January, telling Pashinyan that Tehran supports Armenian sovereignty over all roads passing through Armenia. Zohouri reaffirmed that stance when he visited Syunik early this month.

Syunik is the only Armenian province that borders Iran. Some Iranian lawmakers accused Aliyev last fall of seeking to effectively strip Iran of a common border with Armenia.

Zohouri on Friday called for stronger economic ties between Syunik and Iran's East Azerbaijan province

bordering Armenia.

"It is obvious that very close cooperation between the two border provinces can have great advantages," he told reporters in Yerevan.

The Iranian ambassador also emphasized Russia's involvement in the efforts to open the Armenian-Azerbaijani border to trade and other cargo shipments. He pointed to the work of a Russian-Armenian-Azerbaijani task force dealing with practical modalities of the planned transport links.

Zohouri did not mention the European Union's separate peace efforts criticized by Moscow.

"Culture in Conflict: South Caucasus Today" Conference Held in Vienna

VIENNA -- On May 13-14 the "Culture in Conflict: South Caucasus Today" international conference took place at the Vienna Museum of Historical Arts focusing on the issues and threatening dangers of protection and preservation of Artsakh's cultural heritage. The conference was organized under the patronage of His Holiness Karekin ÉÉ, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians, by the Austrian Committee of Mother See's Office for Artsakh Spiritual-Cultural Heritage Issues.

During the conference the international and Armenian speakers emphasized that in the course of the war of 2020, and since November 9, numerous cases of destruction and distortion of the Armenian Christian culture by Azerbaijan has been registered in the occupied territories of Artsakh, which demonstrate the Azerbaijani state policy of eliminating the Armenian cultural trace. Evidences of this criminal policy of Azerbaijan were presented in the form of documentary materials: satellite photos, videos, etc., which undeniably affirm the systemic vandalism of Armenian cultural heritage and to demand international condemnation and prevention of these crimes in defense of the Christian heritage of world culture.

Dr. Jasmine Dum-Tragut, the head of the Austrian committee of Mother See's Office for Artsakh Spiritual-Cultural Heritage Issues delivered the welcoming message at the conference.

The speakers presented various initiatives for the protection of cultural heritage, which can be an exemplary in the case of Artsakh. A detailed reference was made to the UN International Court of Justice in 2021. According to the decision made in December 2010, Azerbaijan undertakes to abandon its policy of destroying the Armenian cultural heritage in Artsakh. The speakers also presented international and Armenian initiatives that serve to preserve that heritage and raise its issues. As a co-organizer of the conference, Blue Shield Austrian Committee chair Karl Habsburg-Lothringen criticized the Azerbaijani actions and considered important the exchange of international experience of cultural heritage preservation skills of the representatives

of Armenian culture, as well as representatives of the army. He also noted that work is underway to open a Blue Shield office in Armenia, which will provide an opportunity for this international organization for the protection of cultural heritage endangered in course of military actions to operate in Armenia as well.

His Grace Bishop Tiran Petrosyan, the Pontifical Legate of the Armenian-Apostolic Church for Central Europe and Scandinavia, conveyed the welcoming message of His Holiness Karekin ÉÉ, Supreme Patriarch and Catholicos of All Armenians at the conference, as well as messages were delivered by Arch-bishop Hovnan Derderian, the Primate of the Western Diocese of the Armenian Church of North America, Bishop Vrtanes Abrahamyan, the Primate of Artsakh Diocese, Very Rev. Garegin Hambardzumyan, the Director of Mother See's Office for Artsakh Spiritual-Cultural Heritage Issues. The ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Armenia to Austria, Mr. Papikyan addressed the participants with his welcoming speech.

Among the speakers were four participants from Armenia: Raffi Kortoshian, Deputy Director of the Research on Armenian Architecture Foundation, Ani Avagyan, Executive director of Armenian Heritage Foundation.

Matenadaran, the Mesrop-Mashtots Institute of Ancient Manuscripts was presented by Sona Balyan, senior specialist in international relations.

Documentary film director Seda Grigoryan made a presentation of the documentary film "Cultural Conflict", showing an episode of cultural genocide in Nakhichevan and drawing parallels with the current situation of endangered heritage sites of Artsakh.

Prior to the conference, an exhibition entitled "Culture in Conflict: Artsakh Armenian Cultural Heritage" took place in Salzburg from May 11-14, during which manuscripts, printed books and other interesting materials kept in the library of the Mekhitarist Congregation in Vienna were displayed.

Father Garegin Hambardzumyan
Brotherhood of the Mother See

Հարցազրույց ՀԲԸ Միութեան «Հայ Կին» Սօնա Եագուպեանի հետ

«Հանրութեան Ծառայիլը Իրաքանչիւր Հայ Կնոջ Պարտաւորութիւնն է»

Վարեց՝ ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Ներկայ էինք ՀԲԸՄ «Հայ Կին» կազմակերպութեան կողմից Հայաստանում ստեղծուած Յղի կանանց կենտրոնների հիմնադրման 20ամեակի նշման հանդիսութեանը:

Յուզիչ է ինքնին Հայաստանի յղի կանանց օգտակար լինելու գաղափարը, որն իր մէջ ընդգրկում է հայրենասիրութեան բազմիմաստ դրսեւորում: Այստեղ մեծ է դերը եւ տեսլականը նրա հիմնադիր, կազմակերպութեան ատենապետուհի Սօնա Եագուպեանի:

Սօնայի հետ ունեցել էինք համագործակցութիւններ «Հայ Կին» կազմակերպութեան որոշ աշխատանքներում, մեր գրոյցներում քննարկել էինք առօրեայ հարցեր, ստացել էինք նրանից երաժշտական գրականութեան նուիրատուութիւններ, մենք մեզ ծանօթացրել էինք իրար: Ու ամէն անգամ կիսատ էր մնացել խօսակցութիւնը, եւ այսօր կարծես շարունակում ենք այն:

Այցելութիւնից առաջ, թերթատեցինք Սօնայի հօրը՝ բազմափաստակ մտաւորականին նուիրուած «Օննիկ Սարգիսեանի... Հետքերով» (կազմող՝ Լ. Սիւլահան) հատորը: Շուտով արժեւորումների մէջ իւրապատուկ էր Օննիկ Սարգիսեանի գործերում ինչ տրուած հետեւեալ բնութագիրը՝ «ներքին մղումի մը հօր ճնշումով» (Մ. Արսլանեան, էջ 553):

Այն փոխանցուել իր դուստր Սօնային՝ ներքին մղումով զգալ գործի կարեւորութիւնը:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- Ի՞նչ կը պատմէք որպէս գործունեայ կին կազմակերպուելու ձեր ընթացքի եւ որպէս արդիւնք՝ «Հայ Կին» կազմակերպութեան եւ «Յղի կանանց կենտրոն»-ների ստեղծման մասին:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Շատ փոքր տարիքէն նշմարած եմ, թէ կիները միշտ երկրորդական դիրքի վրայ գտնուած են, մանաւանդ որ աշխարհի չորս կողմերէն յաճախ մեր տուն կու գային հիւրեր՝ գրողներ, նկարիչներ, երաժիշտներ, ազգային գործիչներ: Ուշադրութիւն կ'ընէի, որ իրենց կիները խելոք-խելոք կը նստէին: Կը մտածէի. «Տարօրինակ է, այս կիները ըսելիք մը չունին», կարծես դայակ մը՝ իրենց ամուսիններուն, կը հետեւէին եւ կ'ուրախանային, երբ իրենց ամուսինը գովուէր»: Ու մէջս կը խմորուէր գաղափար մը որպէս կին՝ ներդրում ունենալ կեանքի մէջ:

Արդէն ամուսնացած էի: 90-ական թուականներուն 4 տարի անընդմէջ Վահէին հետ կը մեկնէինք Հայաստան, եւ ան՝ իր հետ սրտի փականներ (valve) տանելով, սրտի կամաւոր գործողութիւններ կ'ընէր Համլէտ Թամազեանի ղեկավարած Միքայէլեան ինստիտուտ-հիւանդանոցին մէջ: Անոր կինը՝ Անժելան, որ կանանց մասնագէտ բժշկուհի էր, զիս տարաւ Երեւանի գլխաւոր հիւանդանոցներէն մէկու մը կանանց բաժանմունքը այցելելու թեան: Բնաւ չեմ մոռնար յղի կիներուն վիճակը՝ սնունդի պակաս, վարակներ, հոգեկան ընկճումներ, խղճալի պատկեր մը: Կնոջ համար ասիկա կեանքի ամէ-

նէն կարեւոր շրջանն է, բայց եւ այնպէս երեւոյթը տիւր էր: Վերադարձիս Լոս Անճելըս, անհրաժեշտ համարեցի ձեռք մեկնելու, եւ «Հայ Կին»-ի վարչութեան համաձայնութեամբ 2002ին բացուեցաւ առաջին «Յղի կանանց կեդրոն»ը Գիւմրիի մէջ: Իսկ այսօր արդէն ունինք 7 կեդրոններ Հայաստանի տարբեր մարզերուն մէջ, նաեւ ութերորդը Ստեփանակերտի մէջ, որ կը վայելէ Արտակ Բեգլարեանի մասնաւոր ուշադրութիւնը:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- Ինչպիսի՞ ծառայութիւններ էք մատուցում այս կենտրոններին միջոցով:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Յղի կանանց ծառայութիւններու այս կեդրոնները ստեղծուած են աւելի հասարակութեան զարգացման ընդհանուր օրինաչափութիւններու (սոցիոլոգիական) սկզբունքներու հիման վրայ, որ կ'ընդգրկէ կնոջ կեանքի շատ մը ոլորտները՝ սնունդ, առողջական վիճակ, ինչպէս խնամել մայրը եւ նորածինը: Յետոյ կ'աւելնան ընտանիքի անդամներուն միջեւ յարաբերութիւններու կանոնաւորումը, մայրերու իրենց իրաւունքներուն տիրանալը: Իւրաքանչիւր կեդրոն ունի իր բժիշկը, բուժքոյրը, կառավարիչը: Որեւէ պարագայի, ծրագրի մասնակիցներու պահանջով, անոնք կրնան հանդիպում ունենալ մասնագէտներու հետ, ինչպէս՝ բժիշկ, մարզանքի ուսուցիչ, սննդաբան, հոգեբան, փաստաբան: Վարչական պատասխանատուները գրեթէ ամբողջութեամբ Երեւանի պետական համալսարանէն շրջանաւարտներ են: Իսկ այս բոլոր կառուցը կը վայելէ ընդհանուր հսկողութիւնը արժանաւոր մասնագէտ, սոցիոլոգ Լիւդմիլա Յարութիւնեանի, մշտնջի, որուն հետ մեր բարեկամութիւնը սկսած է 1994ին ի վեր:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- Ինչպէ՞ս էք ապահովում ձեր աշխատանքներին անհրաժեշտ նիւթական աջակցութիւնները:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Նախ եւ առաջ պէտք է ըսել, որ մեր ծրագիրը վստահութիւն չահած է, քանի որ յատկացուած դրամը հասած է իր շիտակ տեղը (4 տարբեր տեղեր ստուգումներէ անցնելէ ետք): Բնաւ չենք դիմած մեծահարուստներու: Ինքնաբաւ անհատներ ցանկութիւն յայտնած են օգտակար ըլլալու մեր կեդրոններուն իրենց կրցածին չափով՝ ըլլալ կեդրոնը հիմնելու իրենց անունով, ըլլալ

Կազմակերպութեան Ատենապետուհի

տարեկան օժանդակութիւններով: Այս ձեւով ստեղծուեցաւ նոր խաւ մը, դասակարգ մը, ընդհանրապէս կանայք, որ բաւարարուած զգացին, երբ իրենց ներդրած լուծման լուծեց հարցեր: Կիները դարձան նուիրատուներ: Բացի նիւթականէն, այստեղէն կը զրկենք դեղորայք, համակարգիչներ, հագուստեղէն, խաղալիքներ եւ զանազան այլ անհրաժեշտ առարկաներ:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- Ունե՞ք ներգրաւուածութիւն այլ հասարակական աշխատանքներում:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Ի զուրէջին իմ ցանկութիւնները՝ որպէս կին ներդրում ունենալ մեր կեանքին մէջ: Կ'ուզեմ անդրադառնալ յատկապէս Լոս Անճելըսի իմ գործունէութեանը. եղած եմ ՀԲԸՄ Տիկնանց միութեան անդամ, ապա կազմած եմ միութեան «Հայ Կին» վարչութիւնը: Երկար տարիներ նախագահած եմ տեղւոյս Հայկական բժշկական միութեան կանանց բաժինը, միեւնոյն ժամանակ մաս կազմած եմ Ամերիկեան բժշկական միութեան կանանց բաժինին (4րդ շրջանի) եւ նաեւ վարած եմ ատենապետութեան պաշտօնը: Քաղաքական հետապնդումներու հետաքրքրութիւններով տարուած՝ անդամակցած եմ Արեւմտեան Հայաստանի Ազգային կոնգրեսի (NCWA) նախապատրաստական աշխատանքներուն 2006ին սկսեալ, որ պաշտօնապէս հաստատուեցաւ 2001ին, Սեւրի Միթարեան միաբանութեան կեդրոնէն ներս, ուր ընտրուեցայ կոնգրեսի 3 փոխնախագահներէն մին, մինչ օրս: Պէտք է ըսել, որ բաւականին աշխատանքներ տարաւ այս կազմակերպութիւնը, մինչեւ իսկ Տաւուշի թողլիին հետ տեսակցութեան ժամագրութիւն ունենալով: 2015ի մեր ժողովին մասնակցեցան Քիւրտիստանէն մարդիկ՝ ներողութիւն խնդրելով մեզմէ, թէ իրենք այդ ամէն վայրագութիւնները մեր հանդէպ կատարած են թուրքերու ցուցմունքներով:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- Լիցելով ուղղախօս, որ միութեան կազմակերպութեան աշխատանքներին ընթացքում կարող է խոչընդոտներ առաջացնել, ինչպէ՞ս կարողացաք այդ սկզբունքով գործել:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Եթէ ուղղախօսութիւնս վնաս պիտի հասցնէ գործին, պէտք է լռել: Սակայն ընդհանրապէս կ'արտայայտուիմ՝ «օշականան հայերէնով» (կը պարտիմ մեկնքոնեանցի ծնողներու կրթութեանը), թերութիւնները մէջտեղ կը բերեմ: Մայրս մեծ դեր ունէր իմ՝ կանանց իրաւունքները պաշտպանողի հանգամանքը ունենալու:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- Որպէս կին, ունե՞ք լրիւ ընտանեկան կազմ բժիշկ ամուսին եւ բարձրագոյն կրթութեամբ 3 զաւակներ: Ինչպէ՞ս էք «ղեկավարում» այս ոլորտը:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Ինձի համար առաջին կարգին կու գայ ընտանիքին հանգիստը ապահովելը, իսկ իմ անձնական հետաքրքրութիւնները գործի վերածելը կը կատարուի աւելորդ ճիգով եւ ջանքով: 1992ին ի վեր, մինչեւ օրս, կը վարեմ ամուսնու բժշկական գրասենեակի բոլոր թղթային գործերը: Իսկ անոր պատասխանատու մասնագիտութեան՝ սրտի վիրաբույժ ըլլալու հանգամանքը միշտ զիս

զգոն պահած է. իւրաքանչիւր վիրահատութեան ընթացքին միտքի թելերով կապուած կ'ըլլայի անոր հետ, մինչեւ բարեջաշող աւարտը: Զաւակներս՝ Ստեփանը եւ Շահանը դարձեալ բժիշկներ են, իսկ դուստր Թալինը՝ փաստաբանուհի: Ամուսնացած են, կան թոռնիկներ, ու այս մեծ խումբին կատարեալ հաճոյքով կը մատակարարեմ իմ պարտաւորութիւնները, ինչպէս նաեւ՝ խոհանոցիս յատուկ ճաշերը:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- 1950ականներին ձեր հայրը՝ Օննիկ Սարգիսեանը, լիցելով ճանաչուած մտաւորական, «Շիրակ» ամսագրի երկարամեայ խմբագիր, եզակի դեր է խաղացել Սփիւռք-հայրենիք կապերի ընդլայնման եւ զարգացման մէջ: Զեր գործունէութեամբ, հաւատալով հայի կայսին մայր հողի հետ, կարելի՞ է այս օրագիրը ինչ որ տեղ ձեր մէջ բոյն դրած հայրենասիրութեան շարունակութիւնը համարել:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- Հօրս մահունէն ետք պարտաւորութիւն զգացի մասնակցել ազգային գործերու: Թէ՛ հայրս, թէ՛ ես, մենք մեզ չենք արժեւորած որպէս կարեւոր մարդիկ: Իմ աշխատանքները կ'ընենք, քանի որ կ'ուզեմ ընել: Ես նոյնիսկ անհանգիստ կը զգամ ուշադրութիւնէ: Սակայն, օրինակ՝ 2013ին Հայաստանեաց առաքելական եկեղեցւոյ Արեւմտեան թեմի առաջնորդարանէն, «Հայ Կին»-ի 20ամեակին առիթով անակնկալօրէն ստացայ «Ներսէս Շնորհալի» մետալ, թերեւս գնահատելու համար կատարուած աշխատանքները, որոնք պիտի շարունակուին, քանի կայ անոնց կարիքը: Կրնաք կոչել հայրենասիրութիւն կամ պարտաւորութիւն՝ հայու արիւն ունենալու համար:

ԿԱՐԻՆԷ ՏԵՐ ԳԵՈՐԳԵԱՆ.- ՀԲԸՄ «Հայ Կին»-ն ընդհանուր աջակցութիւն է ցուցաբերում կանանց՝ որպէս հայկական մշակութային ժառանգութեան կրողների հզօրացմանը: Կարող եմ ասել, որ ձեր միութիւնը, ներգրաւուած լիցելով բաւականին երիտասարդ անդամուհիներ, հարթել է ճանապարհը, որպէսզի նրանք շարունակեն ձեր աշխատանքները:

ՍՕՆԱ ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ.- 21րդ դարու նոր սերունդը համալսարանական է, եւ պիտի չզգոհանայ միայն տնային հոգսերով եւ նոյնիսկ միայն իր մասնագիտական աշխատանքով: Հանրութեան ծառայիլը իւրաքանչիւր հայ կնոջ պարտաւորութիւնը պէտք է ըլլայ, եւ ան մենք պատրաստած ենք ասպարէզ մը, որ շարունակելի է, եւ միշտ կրնայ նորանալ եւ զարգանալ: Կրնամ ըսել, թէ այս ծրագիրը ողջունելի թեկնածուներ ունի՝ թէ՛ Հայաստան եւ թէ՛ ի Սփիւռք, եւ լաւատես ենք անոր շարունակելիութիւնը ապահովելու իմաստով:

Այժմ տիկին Սօնա Եագուպեանը պատրաստուած է գրել յուշագրութիւն՝ ՀԲԸՄ «Հայ Կին» կազմակերպութեան մասին, ուր աւելի լայնածաւալ կը լուսաբանուեն այն աշխատանքները, որ կատարուել են տարիների ընթացքում: Դա կարող է ուղեցոյց լինել երիտասարդ սերնդին եւ սերմանել նրանց մէջ ծառայելու յատուկութիւնը, մանաւանդ՝ հայրենիք Հայաստանին:

Մայիսեան Տօնախմբութիւններ Գալիֆորնիոյ Յայ Քոյրերու Վարժարանին Մէջ

Մայիս ամիսը հայ ժողովուրդի պատմութեան մէջ յատկանշական ամիս է թէ՛ ազգային եւ թէ՛ կրօնական իմաստներով: Մայիս ամսուան ընթացքին հայ ժողովուրդը կը նշէ իր պատմութեան մէջ բազմաթիւ յաղթանակներ, ընդ որում Հայաստանի Ա. Հանրապետութեան տօնը: Իսկ կրօնական առումով, Մայիսը Աստուածամօր նուիրուած ամիսն է, որու ընթացքին ամէն օր Չերմեռանդութեամբ կը փառաբանենք Տիրամայրը:

Հոնկէ մեկնելով, 23-26 Մայիսի շաբաթը Հայ Քոյրերու Վարժարանին մէջ տեղի ունեցան գանազան միջոցառումներ:

Երկուշաբթի, 23 Մայիսին, բախտաւորութիւնը ունեցանք մեր վարժարանէն ներս հիւրընկալելու հիւրաբար Միացեալ Նահանգներ գտնուող հայրենի երգիչ Արթուր Խաչենցը, որ հանրութեան ծանօթ է մանաւանդ երբ ան արցախեան

ոչինչ չի փոխուի կեանքում» երգերը, որոնց ընթացքին աշակերտները խանդավառեց հայրենասիրական շունչով ու անոնք երգելով միացան Արթուր Խաչենցին:

Մայիս ամսուան ընթացքին ամէնօրեայ դրութեամբ մեր աշակերտները կատարեցին մարեմական Չերմեռանդութեան աղօթքներ: Չորեքշաբթի, 25 Մայիսին, տեղի ունեցաւ Չերմեռանդութեան ամսուան աւարտի թափօրի արարողութիւն: Աշակերտները երգեցին Աստուածամօր նուիրուած շարականներ, Լիթանիա, աղօթեցին Ս. Վարդարանը: Վարժարանիս ընդհանուր պատասխանատու Քոյր Լուիզա Գասարճեան պատգամ փոխանցելով աշակերտներէն խնդրեց, որ, նոյնիսկ դպրոցը աւարտելէ ետք, միշտ իրենց սրտերուն մէջ պահեն ինչ որ դպրոցին մէջ սորվեցան: Քոյր Լուիզան նաեւ յորդորեց աշակերտներուն, որ միշտ

44-օրեայ պատերազմին օրերուն միացաւ կռուող զինուորներուն, երգեց, ուժ տուաւ անոնց, աւելիով բարձրացուց անոնց մարտական ոգին եւ ամենակարեւորը՝ անոնց կողքին կանգնեցաւ:

Խաչենցը նախ աշակերտներուն խօսեցաւ հայ զինուորի մարտական ոգին մասին, լուսարձակի տակ առնելով հայրենիքը պաշտպանելու անոնց անմնացորդ պատրաստակամութիւնը, նշելով որ գոհուած զինուորները յաւերժ կ'ապրին մեր յուշերուն մէջ, որովհետեւ բոլորն ալ գիտակցութեամբ գացին ու իրենց կեանքը մեզի համար գոհեցին: Ան խօսեցաւ նաեւ այն երգին մասին, որ ինք գրած է, Համօ Սահեանին բառերով՝ «Իմ մահով ոչինչ չի փոխուի կեանքում», աւելցնելով որ պէտք է այնպէս ապրինք, որ մահէն ետք ինչ-որ բան փոխենք այս կեանքին մէջ:

Ապա ան երգեց «Գետաչէն», «Կիլիկիա», «Հայեր Միացէք», «Ջարթիր Լաօ» եւ «Իմ մահով

աղօթեն Աստուածամօր եւ խնդրեն անոր բարեխօսութիւնը:

Նոյն օր տեղի ունեցաւ նաեւ տօնակատարութիւն նուիրուած Համբարձման տօնին, երբ Քրիստոս իր հրաշափառ յարութենէն ետք համբարձաւ երկինք: Այդ օր Ս. Պատարագէն ետք, որ մատուցեց Հայր Բարսեղ Մ. Վրդ. Պաղտասարեան, աշակերտները հաւաքուեցան վարժարանիս «Գանիէլեան» սրահին մէջ, ուր կատարուեցաւ հայկական աւանդական գեղարուեստական յայտագիր: Աշակերտները այդ առիթով հանդէս եկան շարք մը պարերով, կարդացին քառեակներ, այնուհետեւ վիճակ քաշուեցաւ թէ՛ աշակերտներուն եւ թէ՛ ուսուցչական ու տեսչական կազմերուն համար: Յայտագիրը պատրաստած էր հայերէնի ուսուցչուհի Տիկ. Մարօ Գուլյումճեան:

Իսկ Հինգշաբթի, 26 Մայիսին, տեղի ունեցաւ Սարդարապատի հերոսամարտի, Հայաստանի Ա.

Յաւերժ Յայ Մնալու Գաղտնիքը

Հայոց պատմութիւնը յաճախ կրկնուում է՝ երբեմն անսպասելի, երբեմն տրամաբանական կեանքներով ու շրջադարձներով: Մենք՝ հայերս, յաճախ մոռանում ենք մեր հազարամեայ պատմութեան, մշակոյթի բոլոր ժամանակների համար գոյութիւն ունեցող դասերը, եւ մեր ժողովրդի կեանքում անվերջ կրկնուող լինել-չլինելու երկութիւնը գալիս, ահագնացած կանգնում է մեր առջեւ: Այդ է պատճառը, որ օտար ամբողջ օրէջքով աւելանում է հայերի թիւը, եւ առաջ է գալիս յաւերժական ազգապահպանման խնդիրը, որն առկայ է ինչպէս ամէնուր, այնպէս էլ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներում: Այդ գոյապայքարի լուծումն առաջին հերթին ծառայում է հենց Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցու առջեւ: Եւ պատահական չեն ամէնուր գործող եկեղեցիներին կից կամ անմիջականօրէն եկեղեցու հովանու ներքոյ գտնուող ամէնօրեայ, շաբաթօրեայ, կիրակնօրեայ դպրոցները, մշակութային կեդրոնները, որոնք աշակցում են ժառանգութեան պահպանմանը, տարածմանը, զարգացմանը, հայկական ազգային ինքնութեան հաստատմանը: Այդպիսի մի դպրոց է նաեւ առաջնորդանիստ Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր տաճարի «Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ դպրոցը, որտեղ սովորում են աւելի քան 170 աշակերտ: Այն գործում է երկու տասնեակից աւելի՝ մշտաբաց պահելով հայոց ազգային ոգին եւ հուշիւնը: Այստեղ աշակերտներն ոչ միայն սովորում են հայերէն, ծանօթանում են մշակույթին եւ պատմութեանը, այլեւ ժամանակի եւ տարածութեան մէջ էքսկուրս կատարելով՝ փորձում են հասկանալ իրենք իրենց եւ հայ մնալու գաղտնիքը:

Այս աւարտուեց 2021-2022 «Փոքրիկ Հրեշտակներ» դպրոցի ուսումնական տարին: Այն հարուստ էր ոչ միայն նոր մտայնութիւններով ու ծրագրերով, դասաւանդման արդի մեթոտներով, միջոցառումներով, այլեւ հոգեմտաւոր գործընթացը խրախուսող հանդիպումներով, մշտապէս գոյութիւն ունեցող խօսք ու զրոյցներով: Այս ամէնում իրենց ներդրումն ունեն դոկտոր էլլի Անդրիասեանը եւ դպրոցի տնօրէն, բարեշնորհ Յովհաննէս սարկաւազ Գումրույեանը, որոնք տարուայ ընթացքում պարբերաբար ուսուցիչների հետ հանդիպում էին, խօսում խնդիրների մասին եւ ուսուցիչներին համար կազմակերպում դասաւանդման մեթոտիկայի վերաբերեալ վերապատրաստման դասընթացներ: Շաբաթօրեայ դասերը սկսւում էին եկեղեցու հոգեւոր հովիւ արժամապատիւ Տ. Նստակ քահանայ Շահբազեանի հետ հանդիպումներով, ով ամէն առաւօտ հայոց պատմութեան, աստուածաշնչեան առակների միջոցով փորձում էր ժամանակի եւ

տարածութեան միջով անցնելով՝ ազդեցական այդ պատմական դրուագներն ու գործող անձանց, ժամանակաշրջանը, միջոցառումը, ազգային ինքնութեան գիտակցութիւնը: Ամէն անգամ տէր հօր եւ դպրոցի տնօրէն Յովհաննէս սարկաւազի խրատների եւ հետաքրքիր պատմութիւնների շնորհիվ երեխաները կարողանում էին իւրովի պարեցնել այդ ամէնը, վերաիմաստաւորել լաճն ու հասկացածը՝ բարձր պահելով ազգային գիտակցութիւնը: Յաճախ գրոցները համընկնում էին օրուայ խորհրդի հետ, եւ որեւէ կերպար կամ պատմութիւն պատահական չէր յայտնուում, այլ ամբողջացնում էր այն իւրօրինակ խորհրդանիշները, որոնք տանում են դէպի ինքնութեան որոնումները, քանի որ հերոսների ներկայութիւնը տարածութիւնից եւ ժամանակից դուրս էր, դառնում էր միանգամայն երեւակայական, իսկ ժամանակը կորցնում էր շաղկապման իր ունակութիւնը, եւ կերպարներն ու պատմութիւնները դառնում էին յաւերժական: Հանդիպումներն աւարտուում էին աղօթքով եւ օրհնութեամբ: Հարկ է նշել, որ այս ամբողջ աշխատանքները չէին կարող կեանքի կոչուել, եթէ չլինէր ԱՄՆ Արեւմտեան թեմի առաջնորդ, բարձրաշնորհ Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի մշտական հոգածութիւնն ու խնամքը:

Տարուայ ընթացքում տնօրինութիւնը եւ ուսուցիչները ջանք եւ եռանդ չհնայեցին երեխաներին գրաճանաչ դարձնելու, իմացածը ամրապնդելու, հայոց լեզու, գրականութիւն, պատմութիւն եւ մշակոյթ սովորեցնելու գործում: Ուսումնական տարուայ վերջում բոլոր դասարանների աշակերտները փայլուն յանձնեցին քննութիւնները, 1-5-րդ դասարանիները փոխադրուեցին յաջորդ դասարան: Վեցերորդ դասարանի աշակերտներն աւարտեցին դպրոցը:

Մայիսի 22-ին աւարտական 6-րդ դասարանի աշակերտները մասնակցեցին պատարագի, որի ընթացքում եղաւ մասնաւոր երեխաների օրհնութեան կարգ, ապա պատարագի քահանայնեաներին փոխանցեց նաեւ առաջնորդ Սրբազան հօր բարեմաղթանքները՝ յորդորելով պահել-պահպանել, զարգացնել այն, ինչ սովորել էին «Փոքրիկ Հրեշտակներ» շաբաթօրեայ դպրոցում: Պատարագին եւ հանդիսաւոր այդ արարողութեանը բոլոր ներկաները յուզուած էին ու հպարտ, քանի որ քաջ գիտակցում էին, որ մի նոր սերունդ եւս երբեք չի մոռանայ, իր մէջ չի լռեցնի իր ազգային հուշիւնը եւ բարձր կը պահի հայոց ազգային ոգին:

Դպրոցի 2021-2022 տարեշրջանն աւարտեցաւ, իսկ նոր ուսումնական տարին՝ լի բազմաթիւ նորութիւններով, կը մեկնարկի Օգոստոսի 20-ին:

Արարատեան Հայրապետական Թեմ 1976 Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Վազգէն Կաթողիկոսի Ձեռամբ Արարատեան Հայրապետական Թեմի Ս. Սարգիս Եկեղեցւոյ Վերանորոգումն Ու Օծումը Գէորգ Եւ Յովհաննէս Քիւրքճեան Եղբայրներ

«Մենք վայելեցինք նաեւ հայրենի կառավարութեան եւ Երեւանի քաղաքային իշխանութիւններին յոյժ բարեացակամ վերաբերմունքը, եւ նոյնիսկ յաճախ անմիջական օժանդակութիւնը»
ՎԱԶԳԵՆ Ա. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՍԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

ԴՈԿՏ. ԶԱԻՆ Ա. ՔՅՆ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆ

Վազգէն Ա. Հայրապետի Նախաձեռնութիւնը

Սովետական իշխանութեանց ներքեւ Հայաստանի մէջ եկեղեցիի մը ի նորոգ կառուցումը անկարելի պիտի ըլլար: Հայոց Հայրապետը հին եկեղեցիներու վերանորոգման պահանջներն հետեւելով կատարեց հրաշալի վերականգնումներ փրկելով հին վանքերու անկեալ վիճակն ու նորոգելու Հայրապետական Թեմի առաջնորդանիստ եկեղեցին 1976 թուին: Ականատեսի վկայութեամբ է որ կը գրեմ այս տողերը երբ նոյն ամսուն յանուն Ամերիկայի Արեւելեան Թեմին մասնակից դարձայ Սրբալոյս Միւսուրի օրհնութեան եւ Ս. Սարգիս վերականգնեալ եկեղեցւոյ օծման: Միւսուրի օրհնութեան յանդիսութեանց իրենց մասնակցութիւնը կը բերէին զոյգ Ամենապատիւ Հայոց Երուսաղէմի Եղիշէ Տէրտէրեան եւ Կ. Պոլսոյ Շնորհք Գալուստեան Պատրիարքները:

Արարատեան Թեմի Առաջնորդը Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսն է, եւ գործօն առաջնորդը միայն փոխանորդի հանգամանքով կը հսկէ Թեմի գործերուն: Արարատեան Թեմը Հայրապետական Թեմ է որովհետեւ Հայաստանի առաջին Թեմը կը հանդիսանայ: Թեմական եկեղեցին Ս. Սարգիս անունով յայտնի եղած է միշտ որ 19-րդ դարուն վերջին անգամ վերանորոգուած էր 1835-1842 թուականներուն Յովհաննէս Լ. Կարբեցի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին օրով:

Վերջին Շրջանին

Վերջին շրջանին Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կաթողիկոսի հոգածութեամբ Հայրապետական Թեմի Սուրբ Սարգիս եկեղեցին ենթարկուեցաւ հիմնական վերակառուցման կոմիտաս արքեպիսկոպոս Տ. Ստեփանեանի փոխանորդութեան տարիներուն: Աշխատանքներուն նախագիծը պատրաստեց ճարտարապետ Ռաֆայէլ Իսրայէլեան 1972 թուին, եւ իր մահունէն ետք գործը շարունակեց ճարտարապետ

Արծրուն Գալիկեան: Եկեղեցւոյ ներքին եւ արտաքին նորոգութիւնները կատարուեցան 1972-1976 տարիներուն: Հին եկեղեցւոյ կառուցին բաղդատմամբ զոր տեսած էի իմ առաջին 1958 թուի եւ երկրորդ 1969-ին Մայր Աթոռ այցելութեանց տարիներուն, նորոգեալ եկեղեցին կը ներկայանար իսկական պայծառակերպեալ վիճակի մէջ, բոլորովին տարբեր, մանաւանդ իր արտաքին ճարտարապետութեամբ:

1976 թուի Ս. Սարգիս նորոգեալ եկեղեցւոյ օծման ներկայ ըլլալով կարող եմ վկայել կատարուած ճարտարապետական հրաշալի աչք կառուցի մասին, ի բաղդատութիւն անցեալին, երբ անշուք եկեղեցւոյ մէջ ականատես եղայ 1958 թուին Եգիպտոսի թեմի Առաջնորդ Մամբրէ Արքեպիսկոպոս Սիրունեան Տ.Տ. Վազգէն Հայրապետի տնօրինութեամբ երեք քահանայ հայրեր ձեռնադրեց Արարատեան Թեմին համար որուն ներկայ էի նաեւ ես:

Եկեղեցւոյ ճարտարապետութիւնը

Սուրբ Սարգիս եկեղեցւոյ ճարտարապետութիւնը հիմնովին բարեկարգուեցաւ, արտաքին պատերը մշակուեցան, խորշեր աւելցան ու եկեղեցին հնատիպ եւ ինքնատիպ ոճով կնքուեցաւ: Ներքնապէս ընդարձակ վերնատուն մը աւելցուեցաւ որուն պատճառով «կը քանդուէր նախկին անշուք թմբուկն ու գմբէթը, փոխարէնը աւելի բարձր եւ գեղեցիկ գմբէթ մը բարձրացնելով» «սլացիկ ծաւալով»:

Նորոգեալ եկեղեցիին արտաքին կամարակապ եւ լայնանիստ մուտքը մեծ տպաւորութիւն կը գործէ այցելուին վրայ, որուն վերեւ եւ շուրջը քանդակներ փորագրուած են ճաշակով եւ կրօնական բնույթով: Մուտքին, եկեղեցւոյ արեւմտեան կողմը զոյգ մը զանգակատուններ աւելցուած են, եւ ճակատի քանդակները՝ գծուած քանդակագործ Արտաշէս Յովսէփեանի կողմէ, օգտագործելով Աղթամարի Սուրբ Խաչ Եկեղեցւոյ սուրբգրային նկարները, եւ քանդակուած վարպետ Արամ Սահականի ձեռքով: Ամենէն տպաւորիչը մուտքի

բարաւորի վրայի Աստուածամայրն է, վերեւը՝ Գաբրիէլ եւ Միքայէլ հրեշտակապետներով, ու իրենց միջեւ խաչագարդ քանդակներով, ճակատի վերի մասը ամբողջական քանդակուած գոտիով:

Բարերար Քիւրքճեան Եղբայրներ

Եկեղեցւոյ վերակառուցման բարերարները եղան Լոնտոնէն յայտնի ազգայիններ Սարգիս եւ Աստղիկ Քիւրքճեաններու երկու որդիները Գէորգ եւ Յովհաննէս եղբայրները, որոնք 100,000 տոլարի յատկացումով իրագործեցին ամբողջական ծրագիրը: «Ի հիմանէ վերակառուցաւ ի Հայրապետութեան Տեառն Վազգէնայ Առաջնոյ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի եւ բարեգարդեցաւ արդեամբ Գէորգի եւ Յովհաննէսի Քիւրքճեան յամի Տեառն 1976 Նոյեմբերի» արձանագրուած է եկեղեցւոյ ճակատին դրուած մարմարեայ տախտակին վրայ»:

Եկեղեցւոյ օծումը կատարուեցաւ Միւսուրի օրհնութեան շրջանին Կիրակի Հոկտեմբեր 3-ին Վազգէն Հայրապետի նախագահութեամբ ու բարձր ներկայութեամբ Երուսաղէմի եւ Կ. Պոլսոյ հայոց պատրիարքներուն: Օծումը կատարեց կոմիտաս Արքեպիսկոպոս, ի ներկայութեան բարերարներուն եւ ծնողաց եւ հայրենի ու արտասահմանեան հոգեւորական եւ աշխարհական հիւրերուն, ընդ որս նաեւ տողերս գրողին: Հայրապետը տուաւ իր բարոգը Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ հա-

կիրճ պատմականը ընելով եւ զնահատելով զոյգ ճարտարապետներու եւ քանդակագործ վարպետներու ձեռաց աշխատանքը, «որոնց շնորհիւ մարմին առաւ այս գեղեցիկ հայկական ոճով Ս. Սարգիս եկեղեցին»: Հայրապետը իր բարձր դիւանագիտութեամբ կը վկայէր թէ եկեղեցւոյ վերակառուցման ամբողջ ընթացքին «Մենք վայելեցինք նաեւ հայրենի կառավարութեան եւ Երեւանի քաղաքային իշխանութիւններին յոյժ բարեացակամ վերաբերմունքը»:

Վազգէն Հայրապետ իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէր բարերար Քիւրքճեան եղբայրներուն որոնք «բարի գաւակներն էին հաւատացեալ մի ընտանիքի», որոնց ծնողները Սարգիս եւ Աստղիկ հին էին ի վեր բարերարներն եղած էին Մայր Աթոռին Տ.Տ. Գէորգ Զ. Կաթողիկոսի օրերէն: Այստեղ կ'ուզեմ յիշել Քիւրքճեան ընտանիքին հետ իմ ունեցած յիշատակելի հանդիպումները, գրեթէ ամէն կիրակի Լոնտոնի Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ, մինչ կ'ուսանէի Լոնտոնի համալսարանէն ներս: Նաեւ յետագային երբ Ֆիլատելֆիա կը պաշտօնավարէի յատուկ այցելութեամբ Անգլիա մեկնեցայ մասնակցելու Օքսֆորտի Համալսարանի գիտաժողովին, նաեւ ներկայ ըլլալու Գէորգ Քիւրքճեանի պսակադրութեան Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ մէջ՝ նախագահութեամբ Կ. Պոլսոյ Շնորհք Պատրիարքին եւ ձեռամբ

Շար.ը էջ 19

DETERMINED & COMPASSIONATE CRIMINAL DEFENSE

- JUVENILE DEFENSE ◦ DOMESTIC VIOLENCE
- ASSAULT & BATTERY CHARGES
- DRIVING UNDER THE INFLUENCE (DUI)
- VEHICULAR OFFENSES/HIT AND RUN
- IMMIGRATION - MOTION TO VACATE A PLEA
- ROBBERY AND THEFT OFFENSES
- ASSAULT WITH A DEADLY WEAPON
- CRIMES INVOLVING POLICE OFFICERS
- CRIMINAL THREATS ◦ WEAPON CHARGES
- DRUG OFFENSES ◦ SEX CRIMES
- THEFT CRIMES ◦ GANG CRIMES

ALICE TAVOUKJIAN
Attorney At Law

At the law office of ALICE TAVOUKJIAN, we provide zealous representation to achieve the best possible outcome on your behalf.

LAW OFFICES OF ALICE TAVOUKJIAN, PC

www.TAVOUKJIANLAW.com
135 E. Valley Bl, #B, Alhambra, CA 91801

CALL FOR A FREE CONSULTATION
626.386.8606

Մշտարթուն Ու Բա՛ց Աչքեր... (Արտաշէս Քալանթարեան)

ՅԵՆՐԻԿ ԱՆԱՍԵԱՆ

... Երեք տասնամեակ է, որ գրեթէ չի յիշուում անուանի տաղանդաւոր գրող, թատերագիր, համարձակ լրագրող Արտաշէս Քալանթարեանի անուանը: Ժամանակին գրողի փիեսների հեռուստատեսային բեմադրութիւնները եւ դրանց երկայացուցիչները Երեւանի Երաժշտական Կոմեդիայի թատրոնում, քաղաքի ժողովրդային լայն խաւերի ամէնօրեայ հաղորդակցութեան նիւթի էր վերածուել:

Ժամանակին Արտաշէս Քալանթարեանի թատերգութիւնները մեծ ժողովրդայականութիւն էին վայելում Հայաստանում: Ինչո՞ւ է՞ նաեւ Սփիւռքում, տեղ հասած տեսաձայնագրութիւնների միջոցով:

Պիտի խոստովանել, որ Անկախ Հայաստանի օրոք ըստ արժանւոյն չի արժեւորուել Քալանթարեանի գրական վաստակը: Միայն վերջերս պարզուեց, որ դեռեւս 2005 թուականին է որոշուել Երեւանի փողոցներից մէկը, կամ որոշ հատուածը կոչել Արտաշէս Քալանթարեանի անունով: Որքան էլ տարօրինակ, միայն 17 տարի անց, այս տարուայ Մայիսի 24-ին է Երեւանի Աւագանին որոշեց իրականացնել վաղեմութեան վճիռը:

Իստեղ են ասել՝ եւ ուշ, եւ ուշացած:

Ամէն պարագայի սա մի առիթ եղաւ, որպէսզի ես կրկին անդրադառնամ մեծ ժողովրդականութիւն վայելած գրողին:

Նախ՝ ինչո՞վ է գրաւիչ Քալանթարեանի գրականութիւնը: Առաջին հերթին՝ իւրաքանչիւր ընթացողի համար պարզ, հասկանալի լեզուով արտայայտուելու բացառիկ ունակութեամբ: Եւ յետոյ՝ հայ մարդուն, երեւանցուն յուզող թեմաներին առաջնութիւն տալը, ի վերջոյ՝ Հայրենիքի ճակատագրի համար մշտատեւ պայքարը կանգնում պահելու մարտահրաւէրների բազմազանութեան հրամայական որդեգրումը:

Այդ ամէնի հետ մէկտեղ գրողը կը խնդրի, կը յորդորի, որ մարդիկ բանան իրենց աչքերը եւ տեսնեն, թէ ինչո՞ւ, ի՞նչ պայմանների բերումով է, որ շատեր լքում են Հայրենիքը:

- Հենրի Կ, ախր չի շիր է՞,- ժամանակին ասում էր Արտաշէսը Լոս Անջելէսի մեր տանը,- ես «Բացէք ձեր աչքերը» փիեսում ասում եմ, որ մարդիկ ազատ է, ուր ուզի՝ կարող է ապրել, ու շէշտել եմ նաեւ, թէ ինչպէս հերոսը իր վերադասի երեսին է շարտում՝ «Հայրենիքից չեմ փախում է՞, սո՞, լսիր...», ես քեզից ու քո նմաններից եմ փախում...»:

- Այո՛, Հայրենիքից ոչ ոք չի փախում Արտաշէս,- ասում եմ ես,- փախում են պայմաններից, դրուածքից, անշուշտ՝ մարդկանցից նաեւ, եւ հենց քո խօսքերով՝ «Մարդ մի տնային կառավարչի պատճառով էլ կարող է լքել Հայրենիքը»:

Դա՛ 70-80 թուականներին էր, երբ մի քանի անգամ հայկական հեռուստատեսութեամբ ներկայացուեց Քալանթարեանի «Բացէք ձեր աչքերը» փիեսը:

Գլորուող ձնագնդի տեսք ստացող արտագաղթը մտահոգիչ չափերի էր հասել, եւ, անշուշտ, Արտաշէսի նման գրողն ու դրա-

մատուրը չէր կարող անտարբեր հայեացքով նայել, թէ ինչպէս են մարդիկ թողնում իրենց տներն ու ապահով աշխատանքը եւ մեկնում անյայտութիւն: Եւ Արտաշէս Քալանթարեանը մարդու, ՀԱՅ մարդու, Հայ գրողի ու հրապարակագրի իրաւունքով հարցնում է՝

- ԻՍԿ ԴՈ՞՞՞ Ո՞ՐՏՏԵՂ Է՞Ր...

Սա գրողի վէպի անուանումն է, վէպ, որի հերոսները իրար մեղադրելով, մէկը միւսին հարցնում են՝ «Ո՞տեղ էիր, երբ տրորում էին քո մասունքները», «Իսկ դո՞ւ որտեղ էիր, երբ անմեղ ընկերով դատում էին հայրենասիրութեան համար», «Իսկ դու՞ անկիւնում նստած թշուառական, ո՞րտեղ էիր, երբ բռնաբարում էին մեր իրաւունքները, պղծում էին մեր կրօնն ու սրբութիւնները...»:

- Իսկ ո՞ւր էր Արտաշէս Քալանթարեանը,- իրաւարարի իրաւունքով կարող է հարցնել ընթերցողը:

... Սեփական անդրավարտիքը հազիւ կոճկելու ընդունակ Արտաշէսը զգում էր, հասկանում, որ քաղաքամայր Երեւանում պակասում, անհետանում են մարդիկ, կարծես չէին էլ եղել, մեծերի բերնից հազիւ կարողանում էր որսալ անուններ՝ Չարենց, Մահաբի, Ալազան:

Միանգամից մեծացաւ Արտաշէսը,- պատերազմ, սով, անյայտութիւն: Լաւ է, որ փողոցի իր հասակակից տղաները երկար չէին պահում խաղերի մէջ՝ «Չլիկ դաստա», «Բանկա-փլաւ», «Էջ մի իրացա», «Լախտի», ու ստիպում էին իրեն տուն գնալ ու կարդալ: «Կարդացող» էին դրել անունը, եւ, զարմանալիօրէ՛ն, յարգում էին այդ վտիտ մարմնով, կարճ լիկ պատանուն:

Հազիւ 4-րդ դասարան հասած, փոշոտ փողոցում քրջերից «պատրաստուած» ֆուտբոլի գնդակի ետեւից վազելը թողնելով, գնում էր Կոնդի բարձունքից իջնող գինուորական հագուստներ հագած շարասեան ետեւից:

Եւ՝ Արտաշէսը կարդաց ու սովորեց եւ կեանք մտաւ որպէս փայլուն. անահ լրագրող: Այդ յետոյ էր, որ իր մասնագիտութեանն աւելացան միւսները՝ հրապարակագիրն ու գրողը, դրամատուրգն ու երգիծաբանը:

Սակայն, իմ տպաւորութեան եւ երեւակայութեան մէջ, Արտաշէսը եղել եւ մնում է այն լրագրող-ժուռնալիստը, որն իմ պատանեկութեան եւ երիտասարդ տարիներին համարձակօրէն, իր՝ մէկը միւսից աւելի կծու, խայթող, սուր ու դիտողական գրչով խարագանում էր Երեւան քաղաքի բոլոր արատաւոր երեւոյթները: Ո՞վ եւ ինչ պաշտօնի տէր էլ լիներ, միեւնոյնն է՝ խաբեութեան եւ կամ հասարակութեան հանդէպ ունեցած անագնիւ կեցուածքի համար պիտի «պատժուէր»՝ Քալանթարեանի սպանիչ գրչով:

Ժամանակին կարդալով Քալանթարեանի ֆելիետոնները, մենք գիտէինք թէ՛ քանի՞, քանի՞ պաշտօնեաներ, գեղծարարներ ու խաբեբաններ պիտի գրկուէին իրենց շուստ ու ցոփ կեանքից: Յիշողութեանս մէջ թարմ է 50-60 տարի ատաղ՝ Քալանթարեանի գրած ֆելիետոններից մէկի վերնագիրը՝ «Նամականդ ձիս կապեմ ու գամ», որի մէջ ինչպէս կռահում

էք, պախարակուում էր գրուածքի ենթական՝ հայերէն չիմանալու եւ անգրագէտ գրուածքների եւ՝ նոյնքան անգրագէտ մտածումների համար:

Այնուհետեւ գալիս էր «Վերին դատաստանը», վերին մարմիններում քննում էին Արտաշէսի յօդուածը, ու մի նոր նկատողութիւն էր աւելանում իր անձնական գործին, նկատողութիւն՝ խորհրդային կարգերում բոցն դրած արատաւոր երեւոյթները բացէրբաց քննադատելու եւ խարագանելու համար:

Անշուշտ Քալանթարեանի նման լրագրողի, ես կ՛ ասէի մարտիկ գրողի համար բնաւ էլ կարեւոր չէին ոչ այդ նկատողութիւնները, եւ ոչ էլ՝ այս կամ այն աշխատանքից գրկուելը:

Նրա համար կարեւորը գրելն էր, գրելու ցանկութեանը յագուրդ տալը հաճոյքն ու բաւականութիւնը, հաճոյք, որ քո գրութեան շնորհիւ դատարանի առջեւ ելան մի քանի խաբեբաններ ու աւագակներ:

Նման թեմաներով առաջին գիրքը լոյս տեսաւ «Առաջինը» անունով տակ: Յետոյ, Արտաշէսի հեքիաթային գունաւոր երազները ձեռի մէջ մտան «Գունաւոր երազներ» հատորում: Երազներ, որ առանց երեխաների պատկերացնել հնարաւոր չէ, ուրեմն՝ նրանց համար էլ՝ «Ալիկ բալիկ»:

Գունաւոր երազներն ու մեր բալիկները՝ այ՞, կարեւոր են, բայց նրանց ազնուացած եւ իրականացած տեսնելու համար, Քալանթարեանը պէտք է, որ խարագաներ նրանց երկունքը խանգարողներին, ուրեմն՝ իրեն պէտք էր «Ողորդ գիշերային այցը», որ յետոյ էլ, որպէս այդ այցի արդիւնք, մէջտեղ գաւ «Բացէք ձեր աչքերը» փիեսը:

Ինչպէս տեսնում է ուշադիր ընթերցողը «Իսկ դու ո՞րտեղ էիր» հարցման պատասխանը յստակ է Արտաշէս Քալանթարեանի մօտ: Վերոյիշեալ գործերին եթէ աւելացնելու լինենք «Մարաթոն» վէպը, «Հանրապետութեան օրինակելի քաղաքացին», «Մովսէս Ապերը» եւ «Սիրի մերձաւորիդ» վիպակները, ապա այս գործերի անուանումների թուարկումով իսկ, հնարաւոր է պատկերացնել թէ ուր էր Արտաշէս Քալանթարեանը, այնտեղ՝ ուր Հայաստանի առօրեայ կեանքն է, կեանքը՝ իր մարդկանցով, իր՝ երբեմնի հանդարտ, խաղաղ կեանքով, որն այսօր խաթարուել է բազմաթիւ չլուծուած խնդիրների պատճառով:

Ժամանակին Արտաշէս Քա-

լանթարեանը ամենուր էր, նրա գննող աչքից ոչինչ չէր վրիպում: Նոյնիսկ այն դժնդակ տարիներին անգամ (Բաքու, Սովետախիթ) նա համարձակօրէն դատաւիտուում էր Խորհրդային վարչակարգում էր տարի շարունակ քարոզուող «Ժողովուրդների բարեկամութիւն» գաղափարի դատարկ ու փուչ լինելը:

Երկար է՝ ապրեց Արտաշէս Քալանթարեանը, ընդամենը 59 տարի՝ ծերութեան նախաշեմ: Սակայն նա ապրեց իմաստալից կեանքով, իր ժողովրդին թողնելով գրական ժանրի բազմատեսակ գլուխ-գործոցներ:

Վէպէր, պատմուածքներ, դրամաներ, կատակերգութիւններ, ֆելիետոններ, հրապարակախօսական յօդուածներ, ռատիօ-հեռուստատեսային բազմաթիւ հաղորդումներ եւ բեմադրութիւններ, աչքսիսին է Արտաշէս Քալանթարեանի դիտողական, նուրբ, երբեմն խայթող, երբեմն էլ՝ խորհրդատու ու քաջալերող գրչի արգասիքը:

«Աշխարհի ճանապարհներին» իմաստուն զառուած, պայծառ մտքով ու երեւակայութեամբ հարստացած Քալանթարեանն այնուհետեւ իր «Մի բուռ ծիծաղ»-ով, ժողովրդի հետ «Իրիկնային հեքիաթ»-ի նստած, յորդորեց մարդկանց «Մարաթոն»-եան վազքով չխանգարել մէկը-միւսի առաջընթացին եւ, ազնուօրէն պարտադրելով սեփական ԵՍ-ը, բարձրաձայն աղաղակեց՝ «Քանի դեռ կամ», կ՛ անեմ ամէն ինչ, որպէսզի ամէն հայրենի իր՝ «Հանրապետութեան օրինակելի քաղաքացին»:

Արտաշէս Քալանթարեանը չհանդուրժելով որեւէ տեսակ անարդարութիւն, ազնուօրէն հաւատալով «Մեր տունը ձեր տունն է» գաղափարին, բարձրաձայնեց հայ կեանքում տեղի ունեցող անարդարութիւններին մասին:

Յանցագործին՝ դատաւիտող, մեղաւորին՝ խարագանող, անարդար, շուստ ու լպիրշ կեանք վարող աթոռամոլ պաշտօնեային ի լուր աշխարհի՝ նուաստացնող, խեղճին, տկարին ու ազնիւ հոգուն միշտ հասնող ու նրա ազնուութիւնը գնահատող լուրջ գրողն ու մտաւորական Արտաշէս Քալանթարեանը:

Անկրկնելի հմայքով, սրամիտ պատմութիւններով հարստացած, գորովագութ, երգելու սքանչելի կարողութեամբ օժտուած, կենսախիղ, կեանքին սիրահարուած, մարդկանց մէջ միայն բարին փնտրող սիրելի Արտաշէսը բարի անունով մտաւ Հայ Աշխարհ եւ աւելի քան բարի, որպէս հրեշտակ մեկնեց այս աշխարհից:

Մայիսեան Տօնախմբութիւններ

Շարունակուած էջ 14-էն

Հանրապետութեան տարեդարձին նուիրուած կրկին հանդիսութիւն: Օրդ. Այանա Համամճեան հակիրճ ձեւով եւ երկրէզու ներկայացնելէ ետք Սարգարայատի յաղթանակին պատմականը, աշակերտները կատարեցին ասմունքներու շարք մը: Այնուհետեւ, վարժարանիս փոխտնօրէնուհի Տիկ. Ռիթա Պոյճեան պատգամ փոխանցելով նշեց, որ թէեւ երկար տարիներ օտար տիրապետութեան տակ ապրելէ ետք, առաջին հանրապետութեան հռչակումը դժբախտաբար շատ երկար չտեւեց, բայց մենք այսօր ազգովին կը տօնենք համախմբուած ու միասնականօրէն մարտնչած, Սար-

գարայատի յաղթանակ կերտած հայ ժողովուրդին խիզախութիւնը, հայրենասէր ու հայրենասէր ոգին եւ անկուս կամքը, եւ այդ ոգին ու կամքն է, որ սերունդները ներշնչած է հայրենիքին տէր կանգնելու՝ դէմ դնելով անոր սպառնացող թշնամիներուն ու վտանգներուն: Աւարտին, Տիկ. Պոյճեան, յորդորեց աշակերտները, որ միշտ հաւատան յաղթանակներ կերտելու հայրողութեան եւ ուժին: Յաղթանակներու խորհուրդով եւ անկորուած կամքի դրսեւորումով, Հայ Քոյրերու վարժարանի աշակերտները հայկական դրօշներով ծածանելով, հայրենասիրական երգերու ներքով, սողանցեցին դպրոցին շրջափակին մէջ:

Հոգեգալուստի Աշտանորոգ Պատգամը

ՎԵՐ. ՂՈԿՏ. ՎԱՅԱՆ Յ. ԹՈՒԹԻԿԵԱՆ

Հոգեգալուստը Քրիստոնեայ Եկեղեցույ մեծագոյն տօներէն մէկն է: Այդ օրն էր որ Եկեղեցին ծնունդ կ'առնէր եւ նոր եւ փառաւոր դարաշրջան մը կը բացուէր Յիսուսի առաջին հետեւորդներու կեանքին մէջ: Այս կարեւոր դէպքը Նոր Ուխտի Գործք Առաքելոց երկրորդ գլխուն մէջ արձանագրուած է:

Հոգեգալուստը տեղի կունենար հրէից Պենտէկոստէի օրը: Պենտէկոստէն հրէական երեք գլխաւոր տօներէն մէկն էր: Այս տօնը հանդիսաւոր կերպով կը տօնուէր հրէից Զատիկէն (Պասէխ) 50 օր յետոյ: Ան նուիրագործուած էր իբրեւ յիշատակի օր՝ երբ Աստուած Հնգամատեանը (Թօրան) տուաւ հրեայ ժողովուրդին:

Հնգամատեանի տուած թիւնը նոր սկիզբ մը, նոր ծնունդ մըն էր Աստուծոյ եւ հրեայ ժողովուրդի յարաբերութեան մէջ: Հոգեգալուստի դէպքն ալ տեղի կունենար Պենտէկոստէի օրը՝ խորհրդանշելու, թէ ան Աստուծոյ Ս. Հոգիին տուած թիւնն էր Նոր Ուխտի հետեւորդներուն, Քրիստոսի Եկեղեցիին համար:

Երբ յետագարձ ակնարկ մը կը նետենք Պենտէկոստէի օրուայ Հոգեգալուստեան այդ հոգեպարար դէպքին կը մղուինք հետեւեալ խորհրդածութեանց.-

Առաջին. Քրիստոնեայ Եկեղեցին ծնունդ առաւ որպէս արդիւնք Սուրբ Հոգւոյն ներգործութեան: Եկեղեցին ծնունդ չառաւ գաղափարակից մարդոց ծրագրով եւ աշխատանքով, որոնք իրարու հետ համաձայնելով մտածեցին «Քրիստոնէական Եկեղեցի» անունը կրող կազմակերպութիւն մը ստեղծել: Եկեղեցին սկսաւ երբ մարդիկ Սուրբ Հոգիով լեցուած Քրիստոսի վկաները դարձան: Առաջին եկեղեցին որպէս կազմակերպութիւն պարծենալիք շատ բան չունէր, բայց ունէր Ս. Հոգիին լեցունութիւնը: Այդ էր որ զինք դարձուց զօրեղ եւ զինուորեալ հոգեւոր կազմակերպութիւն մը:

Երկրորդ. Ս. Հոգին զօրեղ ազդեցութիւն ունեցաւ Հոգեգալուստի Օրը հաղորդակցութեան մարդին մէջ: Երուսաղէմի վերնատան մէջ մէկտեղուած հաւատացեալներուն վրայ հրեղէն լեզուներ երեւցան, որոնք տարածուեցան եւ հանգչեցան իւրաքանչիւրին վրայ եւ սկսան լեզուներով խօսիլ, ինչպէս Ս. Հոգին խօսիլ կուտար (Գործք 2,3-4):

Լեզուն խորհրդանշէ հաղորդակցութեան: Ս. Հոգին կը վերցնէ բոլոր պատուարներն ու արգելքները քրիստոնեայ մարդոց միջեւ: Ան նաեւ կը հարթէ ցեղային, աշխարհագրական եւ այլ արգելքներ, որոնք կը բաժնեն մարդիկ: Ս. Հոգիին ազդեցութեան հակոտնեայ պատկերն էր Բաբելոնի աշտարակաշինութեան պատմութեան երբ մարդոց լեզուները խառնուեցան եւ չկրցան իրարու հետ հաղորդակցիլ:

Հոգեգալուստի Օրը 15 տարբեր ազգութիւններու պատկանող մարդիկ ակնատես եւ ականջալուր եղան Քրիստոսի Աւետարանի պատգամին եւ իմացան զայն իրենց գործածած լեզուներով:

Հոգեգալուստի պատգամներէն մէկն ալ այն է, որ հաւատացեալներու սրբազան պարտականութիւնն

է Քրիստոսի սիրոյ եւ փրկութեան Աւետարանը շեփորել մինչեւ որ ամէն մարդ հասկնայ զայն իր հասկցած լեզուովը:

Երրորդ. Ս. Հոգիին ազդեցութիւնը ապրապնդեց հաւատացեալներու միաբանութեան հոգին: Հաւատացեալները բոլորը միասին էին միշտ, եւ ինչ որ ունէին իրենց միջեւ հասարակաց էր: Զիրար կը սիրէին եղբայրական սիրով եւ իրենց ունեցածը կը բաժնէին ուրիշ քոյր եւ եղբայր հաւատացեալ-

ներու հետ:

Անտարակոյս, առաջին դարու քրիստոնեաները իրենց մտածելակերպի եւ գաղափարի տարբերութիւնները ունէին: Անոնք իրարմէ տարբեր էին խառնուածքով, բնաւորութեամբ եւ նկարագրով: Սակայն, ի հեճուկս իրենց տարբերութիւններուն, բոլորն ալ միաբան էին եւ օրէ օր իրենց սիրոյ եւ միաբանութեան հոգին կ'ամրապնդուէր Ս. Հոգիին զօրութեամբ:

Չորրորդ. Ս. Հոգիին ազդեցութիւնը պատճառ եղաւ հաւատացեալներուն աներկիւղ վկայութեան: Հոգեգալուստէն առաջ հաւատացեալները վախով ու երկիւղով պատուած թաքստոցներու մէջ ապաստան գտած էին, սակայն երբ Աստուծոյ Ս. Հոգին իրենց վրայ իջաւ, անոնք իրենց պատեաններէն դուրս եկան եւ անվախ վկաները դարձան յարուցեալ Քրիստոսի: Վախը փարատած էր իրենց հոգիներէն եւ անոնք աներկիւղ կը վկայէին իրաւունքը եւ Յարուցեալ Քրիստոսը: Ս. Հոգիին ազդեցութիւնը մղեց հաւատացեալները Քրիստոսի Աւետարանը տարածելու հոն ուր որ կրնային տանիլ զայն:

Նախ քան իր երկիրք համ-

բառնալը, Յիսուս իր աշակերտներուն հաղորդած էր, «Երբ Ս. Հոգին իջնէ ձեր վրայ, զօրութեամբ պիտի լեցուիք եւ իմ վկաներս պիտի ըլլաք՝ Երուսաղէմի, ամբողջ Հրէաստանի եւ Սամարիայի մէջ, եւ մինչեւ աշխարհի ծայրամասերը» (Գործք 1.8):

Յիսուսի պատուէրը տառացիօրէն կը կատարուէր իր հետեւորդներուն կողմէ: Անոնք տունէ տուն, գիւղէ գիւղ, քաղաքէ քաղաք, եւ երկրէ երկիր Աւետարանը տարածեցին՝ Երուսաղէմէն մինչեւ Եւրոպա: Ս. Հոգիին ներգործութեամբ եւ զօրեղ ազդեցութեամբ Եկեղեցին դարձաւ աճող եւ առոյգ հաւատացեալներու բանակ մը՝ Քրիստոսի փրկութեան Աւետարանը մարդոց հասցնելու ամենուրեք:

Հոգեգալուստի տօնին մշտանորոգ պատգամը այն է, թէ երբ Ս. Հոգին եկեղեցիի մը կեանքին մէջ կը ներգործէ աներեւակայնի հրաշքներ տեղի կ'ունենան, կեանքեր կը յեղաշրջուին, եւ եկեղեցին կը դառնայ կենսունակ հոգեւոր հաւաքականութիւն մը, վկայող ու ծառայող եւ աւետարաչական հուրով աւլցուն զինուորեալ հաւատացեալներու հօր բանակ մը:

ՆԻՒՈՒՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԱՄԵՐՏԵԱՆ ԹԵՂ

Հովանաւորութեամբ

Թեմիս Բարեցան Առաջնորդ

ԳԵՐՇ. Տ. ՅՈՎՆԱՆ ԱՐՔ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆԻ

Կազմակերպութեամբ

«ԶՈՒԱՐԹՆՈՑ» ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ

ՀԱՅ ՀԻՒՊԱՏՈՍԻ ԾԱՌԱՅՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Կը ներկայացնէ՝

Լուս Անճելոսի նախկին Ընդհանուր Հիւպատոս

Վսեմաշուք Տիար ԱՐՄԷՆ ՊԱՅՊՈՒՐԹԵԱՆ

Հինգշաբթի, Յունիս 16, 2022, երեկոյեան ժամը 7:00ին

Առաջնորդարանի «ԱՐՄԷՆ ՆԱՍԲԱՐ» սրահին մէջ
3325 N. Glenoaks Blvd., Burbank, CA 91504

Սուտքը ազատ

Հիւրասիրտութիւն

Հայ Բռնցքամարտիկները 1 Ոսկե, 2 Արծաթե եւ 1 Պրոնզե Մետալ Նուաճեցին Երեւանի Մէջ Աւարտած Եւրոպայի Առաջնութեան Ընթացքին

Հայաստանի բռնցքամարտի հաւաքականը 4 մետալ նուաճեց Երեւանի մէջ կայացած Եւրոպայի առաջնութեան ընթացքին:

Երրորդ անգամ ըլլալով Եւրոպայի ախոյեանի տիտղոսի կոչումը նուաճեց Յովհաննէս Բաշկովը (63,5 քկ), Եւրոպայի փոխախոյեան հռչակուաւ Արթուր Բազէյեանը (57 քկ) եւ Ռաֆայէլ Յովհաննիսեանը (81 քկ), իսկ Նարեկ Մանասեանը (92 քկ) դարձաւ պրոնզէ մետալակիր:

Թոքսիտի ողիմպիական խաղերու պրոնզէ մետալակիր, բռնցքամարտիկ Յովհաննէս Բաշկովը 63,5 քկ քաշայիններու եզրափակիչին մենամարտեցաւ Ֆրանսայի ներկայացուցիչ Լիւնի Համրուիի հետ եւ երեք ուսուներուն ալ ունենալով բացարձակ առաւելութիւն՝ տպաւորիչ յաղթանակ արձանագրեց:

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանը տիկնոջ՝ Աննա Յակոբեանի եւ դուստրերուն հետ եւս այցելեց կարէն Դեմիրճեանի անուան մարզահամերգային համալիր եւ հետեւեցաւ Ռաֆայէլ Յովհաննիսեանի եզրափակիչ մենամարտին: 86 քկ քաշային կարգի մրցանակակիրներուն պարզեւները յանձնեց անձամբ վարչապետը:

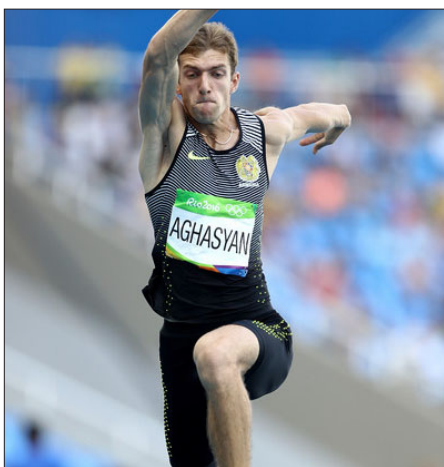
Եւրոպայի առաջնութիւնը լաւագոյնս կազմակերպելու եւ անցկացնելու համար Բռնցքամարտի Եւրոպական Քոնֆետերացիան խորհրդանշական նուէրներ յանձնած է ՀՀ վարչապետի աշխատակազմի ղեկավար Արայիկ Յարութիւնեանին եւ ԿԳՄՍ նախարարի տեղակալ կարէն Գիլոյեանին:

Լեւոն Աղասեանը Ոսկե Մետալակիր Դարձաւ Յունաստանի Մէջ

Կապանցի եռացատկորդ Լեւոն Աղասեանը մասնակցած է Յունաստանի կրեոէ կղզիին մէջ տեղի ունեցած միջազգային մրցաշարին:

Հայաստանի առաջատար եռացատկորդը գրաւած է առաջին տեղը՝ ցոյց տալով 16,64 մետր արդիւնք, կը հաղորդէ ՀԱՕԿ լրատուականը:

Աթլետիկայի Հայաստանի խումբի 15 ներկայացուցիչներ կը մասնակցին Յունիսի 11-ին Մալթայի մէջ տեղի ունենալիք Եւրոպայի փոքր երկիրներու առաջնութեանը, որուն յայտաւորուած են 18 երկիրներու հաւաքականներ:

«Ինթերը» «Ռոմային» Յայտնած Է, Որ Կը Բանակցի Միխայրեանի Հետ

Իտալիոյ փոխախոյեան Միլանի «Ինթերը» «Ռոմային» յայտնած է, որ կը բանակցի 33-ամեայ կիսապաշտպան Հենրիխ Միխայրեանի հետ:

Հայաստանի հաւաքականի նախկին ֆուլթայլիստը պայմանագիր կնքելու բանաւոր համաձայնութիւն տուած է «Ինթերին», սակայն հռոմէական ակումբը դեռ կը փորձէ երկարաձգել Միխայրեանի պայմանագիրը, որ նախատեսուած է մինչեւ Յունիսի 30-ը:

«Ինթերը» Միխայրեանին առաջարկած է երկու տարուան պայմանագիր, տարեկան 3 միլիոն եւրօ աշխատավարձով: «Ռոման» առաջարկած էր մէկ տարուայ պայմանագիր:

Սատիօ Մանէ Համաձայնութեան Եկած Է «Պայրընիշ» Հետ

«Լիվերփուլ» սենեկացի յարձակող Սատիօ Մանէն համաձայնութեան եկած է Գերմանիոյ ախոյեան Միլնիթի «Պայրընի» հետ: 30-ամեայ ֆուլթայլիստը երեք տարուայ պայմանագիր կը կնքէ գերմանական խումբին հետ:

Սատիօ Մանէի իրաւունքը ձեռք ձգելու համար «Պայրըն»՝ «Լիվերփուլին» առաջարկուած է 30 միլիոն եւրօ:

«Ռեալ Մատրիտ» 14-րդ Անգամ Նուաճեց Ախոյեաններու Լիկայի Գաւաթը

Փարիզի մէջ տեղի ունեցած ֆուլթայլի Եւրոպայի Ախոյեաններու Լիկայի եզրափակիչին Սպանիոյ ախոյեան Մատրիտի «Ռեալը» նուազագոյն արդիւնքով առաւելութեան հասաւ Անգլիոյ փոխախոյեան «Լիվերփուլին» նկատմամբ:

Առաջին խաղակէսին զգալի առաւելութիւն ունէր «Լիվերփուլը», որ 5 հարուած կատարեց, բոլորն ալ ետ մղեց «Ռեալի» պելճիկացի բերդապահ Տիբօ Կուրտուան:

Իտալացի կառլօ Անչելոտիի գլխաւորած խումբին յաղթանակ բերաւ 59-րդ վալրկեանին ուրուկուէցի կիսապաշտպան Ֆետերիքօ Վալվերտէի սուր փոխանցումէն յետոյ պրագիլացի յարձակող Վինիսիոս Ժունիորի նշանակած կողմ:

«Ռեալ» 14-րդ անգամ նուաճեց Ախոյեաններու Լիկայի գաւաթը: Նախորդ անգամ մատրիտեան խումբը տիտղոսը նուաճած էր 2018-ին Փարիզի մէջ՝ դարձեալ յաղթելով «Լիվերփուլին» (3:1):

Ֆինլանտան Հոքիի Աշխարհի Ախոյեան

Հոքիի տղոց աշխարհի ախոյեանի կոչումը նուաճեց Ֆինլանտայի հաւաքականը:

Ֆինլանտայի Տամփերէ քաղաքին մէջ տեղի ունեցած եզրափակիչին Ֆինլանտայի խումբը մրցեցաւ ախոյեան Գանատայի հաւաքականի հետ եւ առաւելութեան հասաւ աւելցուած խաղաժամին՝ 4:3 (0:0, 0:1, 3:2, 1:0):

Ֆինլանտան դարձաւ աշխարհի քառակի ախոյեան: Խումբը տիտղոսը նուաճած էր նաեւ 1995-ին, 2011-ին եւ 2019-ին:

Պրոնզէ մետալներ նուաճեց Չեխիայի խումբը, որ երրորդ տեղի համար խաղցաւ ԱՄՆ-ի հաւաքականի հետ եւ յաղթեց 8:4 (1:3, 1:0, 6:1) կէտով:

Նեյմար. Մեսին Դեռ Զէ Յարմարուած ՊՍԺ-ին Եւ Փարիզին

Ֆրանսայի ախոյեան ՊՍԺ-ի պրագիլացի յարձակող Նեյմարը պատմած է, որ անցած ամրան «Պարսելոնային» հեռացած 34-ամեայ արժենթինցի յարձակող Լիոնել Մեսին դեռ չէ յարմարուած փարիզեան ակումբին մէջ:

«Մեսին երկար տարիներ եղած է «Պարսելոնայի» մէջ: Անոր համար բարդ է յարմարուելը նոր խումբին, նոր քաղաքին: Դիւրին չէ ակումբն ու քաղաքը փոխել: Ան դեռ չէ յարմարուած այստեղ: Շատ են շեղող հանգամանքները: Լեզուն նոյնպէս այլ է: Տեղափոխուած է ընտանիքի հետ: Այդ ամէնը կը խանգարէ:

«ՊՍԺ-ն ունի այլ խաղաոճ, խումբի շատ խաղցողներ չեն հասկնար՝ ինչպէս կը խաղայ Մեսին: Այդ ամէնը կը վնասէ:

«Ինձ, Լէոյին, Կիլիան, Միստիլին միշտ կը դատեն խաղամակարդակով, վիճակագրութեամբ եւ նուաճած տիտղոսներով», - Նեյմարի խօսքը կը մէջբերէ Canal Football Club-ը:

Աւարտած մրցաշրջանին Մեսին ՊՍԺ-ի հետ մասնակցած է 34 հանդիպումներու, նշանակած է 11 կոլ եւ կատարած է 14 կոլային փոխանցում:

Սադիօ Մանէն 2016-ին անգլիական «Սաութհեմփթընէն» տեղափոխուած է «Լիվերփուլ», որ անոր համար վճարած էր 41 միլիոն եւրօ: Սատիօ Մանէի պայմանագիրը նախատեսուած է մինչեւ յաջորդ մրցաշրջանի աւարտը:

«Լիվերպուլի» մէջ Սատիօ Մանէն մասնակցած է 269 հանդիպման, նշանակած է 120 կոլ, կատարած է 48 կոլային փոխանցում:

ՄԱՐԱԶԴ

ՆԱԶԱՐ ՍԱՂՊԱԶԱՐԵԱՆ (Ծնեալ Մարտ 17, 1926, Լիբանան)

Սրտի դառն կսկիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ հօր, մեծ հօր եւ հարազատին՝ Նազար Սաղպազարեանի մահը, որ պատահեցաւ Շաբաթ, Մայիս 14, 2022ին:

Յուզարկաւորութեան արարողութիւնը եւ թաղումը պիտի կատարուի Ուրբաթ, Յունիս 10, 2022 ժամը 11:30ին Forest Lawn Hollywood Hills գերեզմանատան մէջ:

- Սգակիրներ՝ Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր եւ Արսինէ Սէրայտարեան եւ զաւակը Հրակ Զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Շահէ եւ Արփի (Սաղպազարեան) Արմանի եւ դուստրերը Սապին եւ Սարին Դուստրը՝ Տէր եւ Տիկ. Սաֆօ եւ Սալբի (Եալընգատեան) Մայքըլը եւ դուստրը՝ Արիանա Եղբօր կինը՝ Մատլէն Սաղպազարեան Եղբօր զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Ժագ եւ Դալար Սաղպազարեան Հարազատները Մարի Որբերեան եւ զաւակները՝ Անի, Սօսի, Զարեհ եւ Մայք իրենց ընտանիքներով Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Մարի Անդրիգանեան եւ զաւակները Ժագ եւ Լարա իրենց ընտանիքներով Տէր եւ Տիկ. Ժան Հայկ եւ Ֆրանսուազ Որբերեան եւ զաւակները Հուրի եւ Թամար իրենց ընտանիքներով Անի Որբերեան եւ զաւակը Վաչէ եւ ընտանիք եւ համայն Սաղպազարեան, Աջապահեան, Էթոյեան, Սաթթեան, Վարժապետեան, Որբերեան, Պէրպէրեան, Զագմաքճեան, Աւագեան, Մաժունեան, Խաչերեան ընտանիքներ, հարազատներն ու բարեկամները: Փոխան ծաղկեպսակի կը խնդրուի ձեր նուիրատուութիւնները կատարել Garden Angels Foundation 10832 Sunnybrae Avenue, Chatwordth CA 91311:

ՅԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՊՈՅԱՄԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով ՍԴՀԿ Սապահ Գիւլ մասնաճիւղի վարչութիւնն ու անդամները իրենց խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր անդամներուն, մասնաւորաբար վարչութեան ատենապետ Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պոյամեանին:

ՅԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՊՈՅԱՄԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով «Մասիս»ի խմբագրութիւնն ու անձնակազմը իրենց խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր անդամներուն, մասնաւորաբար վարչութեան ատենապետ Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պոյամեանին:

ՅԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ԱԼԻՍ ԳԱՐԱՅԱԿՈՒԲԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով «Մասիս»ի խմբագրութիւնն ու անձնակազմը իրենց խորագգաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր անդամներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Փիթըր եւ Անահիտ Տարազճեանին:

Norayr Daduryan Armeno-Turkish Translation Services

From Armeno-Turkish to Armenian and English languages. Bring your family's history back to life! Family letters, postcards, diaries, and more... Please reach out for quotes Website: norayr.daduryan.com Email: norayrdaduryan@gmail.com

ՄԱՐԱԶԴ

ՀԱՅԿԱՆՈՒՇ ՊՈՅԱՄԵԱՆ (Ապրիլ 10, 1923-Մայիս 22, 2022)

Սրտի դառն կսկիծով կը գուժենք մեր սիրեցեալ մօր, մեծ մօր եւ հարազատին՝ Հայկանուշ Պոյամեանի մահը, որ պատահեցաւ Ուրբաթ, Մայիս 27, 2022ին: Յուզարկաւորութեան եկեղեցւոյ կարգը տեղի պիտի ունենայ Հինգշաբթի, Յունիս 16, 2022, կ.ե. ժամը 1:00ին, Ս. Պետրոս Հայց. Առաք. եկեղեցւոյ մէջ, 17231 Sherman Way, Van Nuys CA 91406, ապա թաղման կարգը Forest Lawn Hollywood Hills գերեզմանատան մէջ, 6300 Forest Lawn Drive, Los Angeles CA 90068:

Սգակիրներ՝ Տէր եւ Տիկ. Ազատ եւ Սոնա Պոյամեան Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պոյամեան Այլրի Տիկ. Արամիս Մոմճեան եւ դուստրը Նայիրի Այլրի Տիկ. Աստղիկ Խաչատուրեան եւ դուստրը Ռիթա Օրդ. Քնարիկ Պոյամեան Տէր եւ Տիկ. Գօգօ եւ Սիլվա Եսայեան եւ որդին Շանթ Տիար Անդրանիկ Խաչատուրեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Արմէն եւ Գարինա Պոյամեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Արա եւ Վերժինիա Պոյամեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Գարլօ եւ Մարալ Հօնանեան եւ զաւակունք Տիար Ռաֆֆի Պոյամեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Մարալ Սաղըճեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Շողեր Գրիգոր եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Սեւակ եւ Լուսինէ Մոմճեան եւ զաւակունք Տիար Սթիվ Զարըքեան Տէր եւ Տիկ. Գօգօ եւ Սոնա Զարըքեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Վարուժ եւ Սիլվի Զարըքեան եւ զաւակունք Տէր եւ Տիկ. Օննիկ եւ Նորա Հաւանճեան եւ զաւակունք եւ համայն Պոյամեան, Մոմճեան, Խաչատուրեան, Եսայեան, Հօնանեան, Սաղըճեան, Գրիգոր, Զարըքեան, Հաւանճեան, Պոզեան, Մկրեան, Տազխեան, Սամուէլեան, Սեմերճեան, Քէշիշեան, Պալապանեան եւ Մլախեան:

Արարատեան Հայրապետական Թեմ 1976

Շարունակուած էջ 15-էն տրուած բացառիկ պատիւին համար: Քիւրքճեան երջանիկ կը զգար իր տիկնոջ հետ միասին որ իրենց երկու որդիներուն ցանկութիւնը կատարուած էր «շատ փառաւոր եւ շքեղ կերպով»: Հայրապետական պատգամի աւարտին Ամենայն Հայոց Հայրապետը Քիւրքճեան Գէորգ եւ Յովհաննէս եղբայրներուն շնորհեց Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Ա. Կարգի շքանշաններ առ ի գնահատութիւն իրենց մատուցած բացառիկ օժանդակութեան համար մայրաքաղաք Երեւանի Հայրապետական Թեմի առաջնորդանիստ եկեղեցւոյ վերակառուցման առիթով: Յետագային, Գարեգին Եպիսկոպոս Ներսիսեանի փոխանորդութեան օրով Ս. Սարգիս եկեղեցւոյ կից կառուցուեցաւ առաջնորդարանի շէնքը:

Now Hiring HOMEROOM TEACHERS for preschool & elementary classes Bilingual (English/Armenian required) 2361 Florencita Dr. Montrose, California 91020 Tel: (818) 249-8783 Email Resume: rboyadjian@asamontrose.net

Հովանավորությամբ՝

Ս. Դ. Հ. Կ. Արեւմտեան Ամերիկայի Վարիչ Մարմնի
Սոցիալ Դեմոկրատ Հնչակեան Կուսակցութեան
135-Ամյակի Նուիրում

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱԶԳԱԳՐԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՅ

ARMENIAN NATIONAL & ETHNOGRAPHIC SONGS

Sponsored by: S. D. H. P. Western American Committee

Dedicated to 135th Anniversary

With the participation of:

Մասնակցությամբ՝

ԱՌՆՈ ՄԿՐՏՉԵԱՆ
ARNO MKRTCHYAN

ՅԱՐՈՒԹ ՅԱԿՈՒԲՅԱՆ
HARUT HAGOPYAN

The event will take place on
Saturday, June 25, 2022,
Starting from 7:00 p.m.
At AEBU Center

Տեղի կ'ունենայ Շարաթ Յունիս 25, 2022-ին
Երեկոյեան ժամը 7:00-էն սկսեալ
Հ.Կ.Մ.-Ի շքեղ սրահէն ներս՝
1060 N. ALLEN AVE., PASADENA, CA 91104
Տեղերը ապահովելու համար՝ Հեռ. 626-429-2815

Մուտքի նուէր՝ \$75